

Officerstidningen

Medlemstidning för Officersförbundet

nr 3 2009

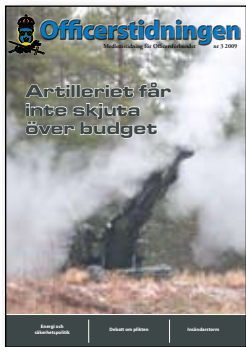
A9 får inte skjuta över budget

Energi och
säkerhetspolitik

Debatt om plikten

Insändarstorm

innehåll.

LEDARE

- 3 Regeringen värnar den svenska modellen

NYHETER

- 4 Försvarsproposition ger fortsatt osäkerhet
5 Avhopp ska kunna ge åtal
6 Aspiranter – Svårrekryterade och välmotiverade

FÖRBANDSBESÖK

- 8 Koll på kulorna på A9
10 OF Bothnia skeptiska till Seko-avtalet

ENERGI OCH SÄKERHET

- 12 Ryssland och svensk energisäkerhet
13 Engergibehov ger ökad konfliktrisk
14 När tar oljan slut?

REPORTAGE

- 16 Spelet om Barentsregionen

DEBATT

- 18 Därför bör plikten avvecklas
19 Därför bör plikten bevaras

ANALYS

- 22 EU:s diplomati borde oroa Sverige

FÖRBUNDSNYTT

- 25 Medlemspejling på avtalskonferens
26 Nationaldagen – så funkade det

INSÄNDARE

- 28 Vem hittar på alla nya orderuttryck?
31 Högkvarteret struntar i Regeringen
32 Är soldaten i fokus?

11

18

22

32

Förbundsdirigör
Peter Löfvendahl

Stf kanslichef
Johan Molin

Kamrer
Susanne Skäfte

Assistenter
Barbro Kristiansson
Berit Fekete

Ombudsmän
Pelle Avelin
Patrik Larsson
Conny Jansson
Mikael Boox (tjänstledig)
Mikael Kenttälä
Anne-Charlotte
Hartmann
Bjarne Hald (vikarierande)
Maria von Below
(vikarierande)

Medlems- och försäkringservice
Monica Hornegård
Susanne Bredberg
Telefontängt
onsdagar, fredagar

Förhandlingschef
Niklas Simson

Informations-, press- och webbansvarig
Björn Lundell

Chefredaktör och ansvarig utgivare Officerstidningen
Björn Lundell

Informatör
Daniel Skoglund

Informationsassistent, redaktionssekreterare
Sandra Lang

Officersförbundets förtroendevalda revisorer:
Torbjörn Ekelund
Leif Vesterberg

Adress:
Officersförbundet
Box 5338
102 47 Stockholm

Tel: 08-440 83 30
Fax: 08-440 83 40
E-post:
kansliet
@officersforbundet.se

Frågor kring medlemskap, medlemsavgifter och försäkringar

Monica Hornegård
08 - 440 83 53
Susanne Bredberg
08 - 440 83 58
(Telefontängt onsdagar och fredagar)

Frågor kring löne- och anställningsvillkor, rättshjälp, facklig utbildning mm

Ombudsmän Medlemsstöd:
08 - 440 83 30

Frågor till Officerstidningens redaktion
Chefredaktör, ansvarig utgivare:

Björn Lundell
08 - 440 83 48, 070-552 92 19
Redaktionssekreterare:
Sandra Lang
08 - 440 83 34, 070-654 45 00

Frågor kring information, press och hemsida
Björn Lundell 08 - 440 83 48,
070 - 552 92 19

INSÄNDARE

Insändare som överskrider 3 000 tecken inklusive blanksteg tas ej emot.

Redaktionen ansvarar ej för insänt, icke beställt, material.

Eftertryck utan skriftligt tillstånd från redaktionen förbjudes.

PRESIDIUM

Förbundsordförande
Lars Fresker
Tel: 08 - 440 83 47
Mobil: 0706-28 25 81
lars.fresker@officersforbundet.se

1. Vice förbundsordförande
Thomas Malmström
Tel: 08-514 39 512
thomas.malmstrom@officersforbundet.se

2. Vice förbundsordförande
Johnas Mård
Tel: 0455-853 27,
Mobil 0703-20 23 49
johnas.mard@officersforbundet.se

FÖRBUNDSDIRIGÖR

Peter Löfvendahl
Arbete: 08-440 83 56
Mobil: 070-580 51 07
peter.lofvendahl@officersforbundet.se

OFFICERSFÖRBUNDET

Regeringen värnar den svenska modellen

Så kom den till slut, regeringens inriktningsproposition. Turerna kring propositionen har varit många och vi är många som väntat på den. Ur facklig synvinkel måste propositionen ses som en framgång. Men underfinansieringen av försvaret består.

Försvarmakten hade inför inriktningspropositionen i olika underlag framfört önskemål om en särslagstiftning för försvarets personal. Enligt vår arbetsgivare är försvarets verksamhet av sådan speciell karaktär att det inte går att kollektivavtalsreglera personalens villkor. I ett svagt ögonblick dristade sig någon på Högkvarteret att till och med påstå att kollektivavtalen kan ge negativa säkerhetspolitiska konsekvenser. Utan att på något sätt exemplifiera på vilket sätt kollektivavtalen utgör ett hot mot rikets säkerhet hoppades Försvarmakten ändå på att regeringen skulle gå dem till mötes.

Regeringens svar på vår arbetsgivares begäran var tydlig – den svenska modellen gäller, det är genom avtalsförhandlingar med facket som reformeringen av försvaret kan bli framgångsrikt. För alla som har ett fackligt uppdrag i försvaret är det mycket glädjande att regeringen, till skillnad från Försvarmaktens ledning, förstår att den svenska modellen är en styrka. Ska försvaret lyckas attrahera de bäst lämpade måste man gå den svåra vägen med goda villkor och en god arbetsmiljö. Men det är inte lätt och det krävs att både viljan och ambitionen finns.

Till förhandlingsbordet

Det är inte första gången som Försvarmakten går till regeringen och begär lagstiftning för att slippa förhandla med sin egen personal. Och det är inte första gången som regeringen säger åt Försvarmakten att gå tillbaka till förhandlingsbordet igen. Jag hoppas nu att man från arbetsgivarens sida respekterar politiskt fattade beslut och slutar obstruera i denna fråga. Det är tillsammans, genom förhandlingar, som vi uppnår resultat. Att vi står långt ifrån varandra i en förhandlingsfråga innebär inte att det är fel på avtalssystemet, utan att båda parter måste anstränga sig lite mer för att nå det önskade resultatet. Att vägra sig ur en förhandling är ett dåligt sätt att bevisa avtalssystemets brister, det visar bara på en bristande förhandlingsvilja och inget annat.

Politiskt skickligt

Oavsett vad man tycker om regeringens utpekade riktning för försvaret kan man ändå känna en viss beundran inför försvarsministern som politisk hantverkare. Jag kan inte se, när jag läser propositionen, att försvarsministern behövt ta tillbaka ett enda ord av det han sagt under hösten. Det är lite imponerande att, trots den cirkus som varit i försvarsdebatten få ihop en proposition som följer den röda tråd som utgår från försvarsberedningens och pliktutredningens betänkanden och den debatt som varit efter Georgien-krisen. Under förutsättning att man delar de analyser som regeringen byggt sin proposition på så hänger delarna ihop, det kan man inte förneka. Sedan får väl historien visa om den grundläggande analysen var rätt eller fel.

Fortsatt underfinansiering

En sak är dock säker, om några år när vi gör en historisk tillbakablick på den här inriktningspropositionen (och som de efterkloka vi är), kommer vi att konstatera att även det här försvarsbeslutet var underfinansierat. Försvarmakten har vid ett antal tillfällen flaggat för att uppräkningskostnaderna inte motsvarar de faktiska kostnadsökningarna för materialanskaffningen och att en höjning av anslagen därför är nödvändig. Officersförbundet delar denna analys och beklagar att regeringen inte velat ta till sig argumenten. I stället för att höja anslagen, plussade man på utgiftskontot med fyra reservbataljoner och ett antal stridsvagnar på Gotland. Jag har vid tidigare tillfällen uppmanat regeringen att ta tillvara på den historiska möjlighet som fanns, att bli den första regering som skapar balans mellan uppgifter och resurser i försvaret. Tyvärr tog man inte den chansen.

Lars Fresker

*Förbundsordförande
Östersund den 22 mars 2009*

Foto: Ulf Lööke

Nya direktiv till Pliktutredningen

Pliktutredningen har fått ytterligare uppdrag av regeringen. Enligt det nya direktivet ska utredaren även undersöka om det kan vara möjligt att tillämpa plikt på de som någon gång varit anställda i den framtida Försvarsmakten.

Utredningen ska senast den 15 april ge regeringen förslag om hur en reform av plikt-systemet ska kunna genomföras och tillämpas, samt vilka lagändringar som krävs. Ett slutbetänkande innehållande flera övriga aspekter på pliktfrågan ska inlämnas den 15 juni.

Sjuka officerare går till jobbet

Många officerare går till jobbet trots att de är sjuka. Det framkommer i en undersökning som centralorganisationen Saco gjort. 37 procent av de svarande i undersökningen Hälsa och Arbete 2009 uppger att de varit på jobbet minst två gånger under det föregående året trots sjukdom. Men bland annat officerare och läkare går till jobbet trots sjukdom i högre utsträckning än andra grupper, enligt Sacos undersökning.

Officerare var på jobbet vid sjukdom i ungefär 50 procent högre utsträckning än ingenjörer.

Enligt Försvarsmaktens årsredovisning för 2008 var officerares sjukfrånvaro under året en tredjedel av de civilanställdas.

Militärer drabbas oftare av hjärtöd

Amerikansk militär personal har oftare visats omkomma av plötslig hjärtöd, skriver Läkartidningen. Bland unga i övriga befolkningen (upp till 35 år) är frekvensen av plötslig hjärtöd 0,4-4,3 fall/100 000 personår. Motsvarande siffra bland amerikanska rekryter var 13/100 000 personår.

Bland militärerna var hjärtmuskelinflammation (myokardit) en vanlig orsak till plötsligt hjärtöd. Detta skulle hypotetiskt kunna förklaras av att soldaterna oftare utsätter sig för intensiv fysisk aktivitet samtidigt som de har en infektion i kroppen jämfört med tävlingsidrottarna eller att de har högre infektionsrisk i sin dagliga miljö.

Mot bakgrund av nuvarande kunskapsläge kommer pliktverket att fortsätta kontrollera mönstrandens EKG för att försöka spåra individer med eventuellt patologiskt EKG.

Grönt ljus för Somaliainsats

Den 12 mars beslutade riksdagen att Sverige ska skicka en korvettstyrka till Somalia. Det svenska bidraget består av två korvetter och ett stödfartyg. Sammanlagt uppgår personalen till 160 personer. Insatsen ska pågå under maximalt fyra månader. Uppdraget är att skydda FN:s hjälpsändningar och bekämpa sjöröveri.

Foto: Lars Hagberg

Propositionen från försvarsdepartementet skjuter upp beslut om förbandsstrukturen till efter valet 2010.

Försvarspropositionen ger fortsatt osäkerhet

Införande av yrkesarmé, fortsatt minskning av antalet taktiska officerare, uppskjutande av förbandsnedläggningar. Inriktningspropositionen innehöll mycket av det väntade. Plus fyra reservbataljoner och ett stridsvagnskompani i förråd på Gotland.

Försvarsmakten har i tidigare underlag till Regeringen önskat särreglering av arbetsrätten, där lagar skulle ersätta stora delar av den avtalsmodell som tidigare styrde den svenska arbetsmarknaden. Avseende det skriver regeringen att: "Vid reformeringen av försvaret kan parterna på det statliga avtalsområdet bidra till utvecklingen genom att sluta de avtal som behövs för att stödja reformen."

En linje regeringen även hållit gällande den privata sektorn, när förhandlingarna mellan LO, PTK och Svenskt näringsliv bröt samman under mitten av mars.

– Det är positivt att regeringen till skillnad från Försvarsmakten förstått att den svenska modellen är en styrka. Ska försvaret lyckas attrahera de bäst lämpade måste man gå den svåra vägen med goda villkor och en god arbetsmiljö, säger Lars Fresker, förbundsordförande i Officersförbundet i ett pressmeddelande.

Tjänstgöringsplikt

Inriktningspropositionen fastslår även att: "I normalfallet kommer några individer att sluta sin tjänstgöring i Försvarsmakten tidigare än beräknat och det kommer att finnas andra som har tungt vägande skäl att inte delta i en förstående insats. Personalförsörjningssystemet måste utformas så att insatser kan genomföras trots denna typ av störningar."

Samtidigt finns vissa öppningar för särreg-

lering, bland annat skall tjänstgöringsskyldigheten, under tidpunkter då pliktlagen inte kan tillämpas, utredas.

Alliansen skriver att Sverige ska kunna verka med sjö- och flygstridskrafter utanför Norden, bland annat i syfte att kunna säkra svensk försörjning och handel, genom att skydda internationella handelsvägar. Barents nämns bland annat även som en region med ökande strategisk betydelse.

Underskott och nedläggningar

Rörande ekonomin anser Officersförbundet att den finansiella obalansen i försvarsbesluten fortgår. Bland annat skriver förbundet att de fyra nya reservbataljoner och stridsvagnarna på Gotland inte är finansierade. Och liksom tidigare är uppräknningen för materialanskaffningen för låg. Detta medför, enligt pressmeddelandet, att försvaret kommer att stå inför nya svarta hål i framtiden.

– Tyvärr har inte heller den här regeringen lyckas skapa en balans mellan uppgifter och resurser, säger Lars Fresker.

Omställningarna inom Försvarsmakten ska ske i den takt som resurser frigörs genom omställningar, anser regeringen.

Slutligen uppskjuts nedläggningar av förband. "Inga nedläggningar av organisationsenheter inom grundorganisationen sker under innevarande mandatperiod" skriver regeringen. En formulering som kan tolkas som att nedläggningar planeras till efter valet 2010. En formulering som Officersförbundet anser skapar en orolig arbetssituation ute i Försvarsmakten.

– Det förlänger osäkerheten för våra medlemmar, säger Lars Fresker.

Daniel Skoglund

Avhopp ska kunna ge åtal

Den som i ett yrkesförsvaret vill avsluta sin anställning i förtid ska kunna åtalas för kontraktsbrott. Så blir det om försvarsledningen får som den vill.

Den 27 februari lämnade Försvarsmakten över ett underlag till regeringen med förslag om inskränkt förhandlingsrätt mellan fack och arbetsgivare. Det handlar om att anställda i ett framtida yrkesförsvaret ska kunna ställas inför rätta om de bryter sina kontrakt i förtid.

– Vi anser att det här är nödvändigt för att bevara inriktning, omfattning och kvalitet inom försvaret. Det har vi kommit fram till efter diskussioner med personalavdelningen och i ledningen, säger generaldirektör Ulf Bengtsson.

Även utan en lagändring vore det otillåtet att bryta ett kontrakt, men då skulle ett rättsligt efterspel drivas i arbetsdomstol istället för att överlämnas till allmänt åtal. Att behålla dagens system framställs av försvarsledningen som en säkerhetsrisk. Det som skulle kunna

Ulf Bengtsson.

Foto: Sussie Petersson

Försvarsmakten vill ha lagstöd vid avhopp.

äventyra säkerheten är, enligt GD, om ett stort antal personer skulle vilja bryta sina kontrakt i förtid och att försvaret i ett sådant läge skulle få svårt att fullfölja sina åtaganden. Men några indikationer på att så skulle bli fallet finns inte.

– Nej, i de länder som har kontraktsanställda har vi bara hört talas om enstaka fall då en anställd velat bryta sina kontrakt. Men vi bedömer ändå att den här förändringen är nödvändig eftersom vi har mycket specifika åtaganden och verkar under speciella förhållanden i internationella miljöer, säger han. En kommentar från regeringen i ärendet väntas i vårens budgetproposition.

Linda Sundgren

Se artikeln om GD Ulf Bengtsson längre fram i tidningen.

900 officerare sparkas år 2012

Försvarsmaktens (FM) nuvarande plan för försvaret till 2019 (Försvarsmaktens utvecklingsplan, eller FMUP) lämnades in i början av februari. I planen beräknas försvaret 2019 bestå av 3700 taktiska officerare, 4800 specialistofficerare, 7450 Reservofficerare, 6450 anställda soldater, samt 5050 civila.

Antalet taktiskt-operativa officerare kommer att behöva minskas. Den stora minskningen av taktiska officerare kommer, enligt FMUP:en, att ske 2012 då cirka 900 uppsägningar kommer att göras. Denna siffra har dock redan modifierats i andra skrivelser. Enligt Budgetunderlaget för 2010 beräknas istället 455 taktiskt-operativa officerare sägas upp 2012,

medan 220 officerare sägs upp under de två åren dessförinnan.

I utvecklingsplanen skrivs att behovet av pliktpersonal kommer att uppgå till 14000 år 2014, samt 9000 år 2014. 2019 kommer ingen pliktpersonal att ingå i insatsorganisationen.

En framgångsfaktor för att FM ska kunna lyckas med framtidens personalförsörjning är att myndigheten uppfattas som en attraktiv arbetsgivare, konstateras det i planeringsunderlaget.

I vilken grad FMUP:en kommer att bli verklighet bestäms bland annat av regeringens inriktningsproposition, samt pliktutredningens betänkanden och därefter följande beslut.

Framtidens fiende sämre utrustad

Försvarsmakten (FM) tvingas att dra ner på den tekniska ambitionsnivån för att kunna behålla flera olika förmågor. Det konstaterades i underlaget till regeringen från den 30 januari. Det är inom nuvarande ram omöjligt för myndigheten att behålla toppmodern förmåga inom flera områden.

”Försvarsmaktens tekniknivå ska därför anpassas för att möta en motståndare med motsvarande tekniknivå eller lägre. En kostsam överlägsen svensk nationell teknisk nivå är därför inte nödvändig. Gränsen mellan tillräckligt bra och tekniskt överlägsen kan behöva granskas från fall till fall i kombination med tillgänglig ekonomi.” skriver FM i underlaget.

I inriktningspropositionen skriver regeringen att den i stort delar försvarsmaktens uppfattning: ”I fråga om behovsättning av materiel menar därför regeringen att omedelbart användbara förband bör prioriteras före högsta modernitet och spetsprestanda. I enlighet med detta kan tekniknivån i Försvarsmakten anpassas för att möta en motståndare med motsvarande tekniknivå eller lägre” skriver regeringen.

Ny ÖB välkommen

Sverker Göransson utnämndes den sjätte mars till ny ÖB för Försvarsmakten.

– Håkan Syrén har gjort ett bra jobb och det hade varit olyckligt om beskedet om hans efterträdare dragit ut på tiden, sade Lars Fresker, förbundsordförande i ett pressmeddelande från Officersförbundet.

I pressmeddelandet lyfte förbundet fram en förhoppning om att Sverker Göransson kommer att få Försvarsmakten att bli en arbetsgivare som återvänder till att respektera det svenska kollektivavtalssystemet och skapar en varmare relation mellan arbetsgivare och fack.

Men utnämningen har varit slutet, anser Officersförbundet.

– När regeringen tillträdde lovade man en ny och öppnare statlig utnämningspolitik. Ur det perspektivet är det intressant att notera att vi haft mindre insyn och påverkan i den här utnämningen än vid företrädaren, Håkan Syrén, tvärtemot vad alliansen lovade vid tillträdet, säger Lars Fresker.

Rättelse. I Officerstidningen nummer två 09 sladdade redaktionen på tangenterna på sidan 6–7. Förtydligande: Pelle Avelin har varit sammanhållande för kansliets arbete med respektprojektet. Den som tidigare varit sammanhållande för förbundets respektprojekt har varit Lars Gren. Nuvarande sammanhållande för förbundet är Johnas Mård.

Aspirant – den nya vägen till officersutbildning:

1150 sökande gav 67 aspiranter

Av 1150 sökande återstår 67 aspiranter. De kvarvarande är väl motiverade och lämpade, enligt de utbildningsansvariga. Men antalet sökande måste öka till över 4000 sökande, eller också måste andelen verkligt intresserade och lämpade bland de sökande ökas. På nästa utbildningsomgång ska 240 utbildningsplatser fyllas.

– Av över tusen sökande blev det 117 antagningsbara. Ska vi kunna fylla 240 platser måste vi få bättre träffbild, säger major Jacob Flodén, ställföreträdande aspirantkompanichef på militärhögskolan i Halmstad där aspiranterna grundutbildas.

Aspirantutbildningen är en ny väg in till officersyrket. Efter avklarad utbildning kan aspiranterna söka till specialistofficersutbildning. Utbildningen är tänkt att öppna en väg till olika specialistofficersutbildningar för de med lämplig civil kompetens, men som saknar värnpliktsutbildning.

– Aspiranterna är duktiga och välmotiverade, de tar och eftersöker ansvar, och de hjälper varandra i gruppen, säger Jacob Flodén.

– Medelåldern är runt 23 år och vi märker att de har en högre mognadsnivå än värnpliktiga.

Foto: Morgan Sundén/FBB

Aspiranterna är välmotiverade.

När vi under inryckningsveckorna säger att: det här är viktigt, det här är viktigt och det här är viktigt är det lätt att bli chockad. Men jag upplever att de har en god förmåga att sälla och gradera information. De förstår att ”ja, det här är viktigt och det här andra kan jag lägga åt sidan så länge”, säger Jacob Flodén.

Bortfall

Av de 1150 sökande var det 200 som redan gjort lumpen och därför uppmanades att söka specialistofficersutbildningen direkt. Av de resterande kallades 360 till mönstring, varav 300 dök upp. Slutligen återstod 117 antagningsbara, varav 103 antogs och 14 gavs reservplatser. I slutänden, efterkontraktsskrivande och registerkontroll, återstod 78 stycken inryckande. Av dessa har elva hoppat av utbildningen och en fått uppskov för att gå utbildningen om ett år. Idag återstår 67 aspiranter.

Olika förväntningar

– Bland de som lämnat efter utbildningens start finns två huvudgrupper. De som lämnar

på grund av motivationen. Utbildningen har inte matchat med vad de tänkt sig. När de lämnar oss får de fylla i en blankett kring hur de upplevt sin tid i Försvarsmakten och varför de väljer att sluta, säger Jacob Flodén.

Bland de som lämnat utbildningen på grund av bristande motivation finns flera anledningar. Någon har redan haft en färdig högre utbildning och inte förstått att aspirantvägen innebar ytterligare två år i skolbanken. Andra insåg inte tidigare att aspirantutbildningen innebär att man utbildar sig till officer och förväntas kunna agera stridande i fält, utan burit förväntningen att man endast ska lösa de specialistuppgifter som de rekryterats för.

– Sedan har vi de som lämnar av personliga skäl. De vill egentligen stanna, men de har upptäckt att utbildningen inte fungerar med deras familjeförhållanden och liknande, säger Jacob Flodén.

Bättre träffsäkerhet

Kursen har haft tolv avhopp varav sex män och sex kvinnor. Men då kursen ursprungligen innehöll 21 kvinnor är andelen avhopp bland kvinnor proportionellt sett högre än bland männen.

– Vi tittar på det men har inga svar ännu, säger Jacob Flodén på frågan om de ser några förklaringar till det.

Försvarsmaktens HR-centrum arbetar just nu med att försöka dra slutsatser av den första rekryteringen för att få bättre träffsäkerhet i rekryteringen till den andra utbildningsomgången.

Daniel Skoglund

Jacob Flodén.

Foto: Morgan Sundén/FBB

Möjlighet till omprövning av livränta

Högsta domstolen har i ett nyligen fattat domslut gjort det möjligt för personer med skadeståndslivränta att få en omprövning av ersättningsnivåerna i livräntan.

LO-TCO Rättskydd har drivit och vunnit ett principiellt viktigt mål som rör nivån på livräntan för den som skadats så pass allvarligt att denne inte kan ha ett arbete på heltid.

Enligt skadeståndslagen ska den person som skadats allvarligt inte få en sämre ekonomisk levnadssituation än om han eller hon arbetat

heltid. De minskade arbetsinkomsterna ska i stället täckas av en skadeståndslivränta. Problemet har dock varit att prisbasbeloppet, som nivåerna på livräntan baseras på, inte alltid ökar i samma takt som årsinkomsterna gör för dem som arbetar. Detta har gjort att många som får livränta halkat efter ekonomiskt.

Försäkringsbolagen har fram till domslutet hävdats att för att en individ ska få sin livränta omprövad måste denne kunna visa på en markant inkomstförsämring ett visst år. Men genom domen i Högsta domstolen kan nu även en sammanlagd inkomstförsämring under

ett antal år vara skäl till en omprövning av livräntan. I domslutet meddelas att en person har rätt till omprövning av livräntan om den sammanlagda inkomstförsämringen (under ett antal år) är minst 10 procent.

Beslutet gäller alla livräntor som har bestämts enligt skadeståndsrättsliga regler och som bland annat betalas ut genom Trygghetsförsäkringen vid arbetsskada (TFA), trafikförsäkringen och patientskadeförsäkringen. Beslutet gäller inte arbetsskadeförsäkringen som utbetalas av Försäkringskassan.

Björn Lundell

Kritik mot nya säkerhetskontroller

Närhelst du ska byta tjänst, eller "delta i verksamhet" ska du bland annat vara beredd på att uppge om du någon gång känt någon som varit misstänkt för brott, eller om du har registrerat partnerskap, eller vilken umgängeskrets du har. Det framgår av en skrivelse från Försvarsmaktens högkvarter daterad den 15 december 2008.

Skrivelsen som är sammanställd av MUST, den militära underrättelse och säkerhetstjänsten, är ett stöd för genomförande av säkerhetsprövning och skall enligt missivet användas oavsett om befattningen är placerad i säkerhetsklass eller inte. Högkvarterets juridiska stab har inte deltagit i framtagandet av blanketten.

– Jag bli lite tveksam när jag ser delar av blanketten, men det är en spontanreaktion, säger Ulf Lindskog, jurist vid Högkvarterets juridiska stab, när han blivit medveten om skrivelsens existens efter att Officerstidningen ringt upp.

I övrigt vill Ulf Lindskog inte gå djupare

in på skrivelsen innan han hunnit gå igenom bakgrunden till framtagandet.

Risk för godtycke

Det framgår inte i skrivelsen vem som ska göra intervjuerna, utifrån vilka kriterier informationen ska bedömas, eller vilka uppgifter som eventuellt kan vara förbjudna att efterforska utifrån grundlagen. Beskrivningen kring hur eventuellt framkommen information ska hanteras är inte heller tillräckligt tydlig, anser Officersförbundet.

– Det finns anledning att undra om vem som helst i Försvarsmakten har utbildning och kunskap för att hantera så här känslig information. Frågan är också vilken bedömningsmall som ska användas så att spårbarhet finns och godtycke inte uppstår. Vad händer exempelvis om någon inte vill svara på någon eller några av frågorna, säger Peter Löfvendahl, Officersförbundets förbundsdirektör.

– Vi överväger nu, efter samtal med vår jurist, att kräva att blanketten stoppas till dess en ordentlig genomlysning har skett rörande om metoden och blanketten är laglig och ger

våra medlemmar ett skydd mot godtycke och omotiverat insamlande av integritetskänsliga uppgifter, säger Peter Löfvendahl.

Säkerhetskontroller regleras av säkerhetskyddslagen (SFS 1996:627). I säkskyddslagen föreskrivs att särskild personutredning får genomföras för personal som ska placeras i de två högsta säkskyddsklasserna, av de tre befintliga. Vidare är det enligt lagen endast vid placering på tjänst i de två högre säkskyddsklasserna som make/maka eller sambo får kontrolleras, under förutsättning att det är "oundgängligen nödvändigt".

– Självklart förstår vi att försvarets verksamhet måste kunna skyddas, men kontrollerna måste ske på ett sätt som inte bryter mot lagen. Jag vill poängtera att vi i nuläget inte har tillräcklig grund för att påstå att skrivelsen gör det, men vi är tveksamma och anser det av synnerlig vikt att få saken utredd, säger Peter Löfvendahl.

Daniel Skoglund

Skrivelsen Säkerhetsprövning – intervjublankett bär skrivelsennummer HKV 10710:900932 och är daterad 2008-12-15.

Patria Helicopters AB

Service center: AgustaWestland • Bell Helicopter • Eurocopter • NHI-ICS Service provider

Our Core Business

Life cycle support

Airframes

- Line and Base maintenance
- Fuselage rebuilt and repair, fixture programs

Capability

- Full Customer Service
- Helicopter maintenance & dynamic components overhaul
- Exchange unit programs
- Spare Parts
- Service Support Agreement & PBHR contracts
- Airframe refurbishments and upgrades
- Equipment Integration
- DOA modifications

Components

- Dynamic Components Overhaul
- Hydraulics, Electromechanics and Accessories
- Special Repairs & Blue epoxy recoating

Patria Helicopters - Sales and Customer Support

customersupport@patria.fi

EASA part 145 - FAA Repair Station
RML Military Approval

A9 har koll på kulo

På A9 pratar man inte så mycket om den ekonomiska krisen i försvaret. Utvecklingen av det mobila pjässystemet Archer, radarsystemet Arthur och utbildning av TACP-grupper som ska kunna eldleda taktiskt flygunderstöd, gör att personalen har fullt upp. Dessutom har förbandet bra ordning på ekonomin. Det hävdar Lars Bengtsson, major och controller på A9.

Lars Bengtsson, controller på A9, minns fjolåret som ett ganska kaotiskt år. Försvarsmaktens ekonomiska problem präglade i stort sett all verksamhet. Även om han och förbandet befann sig i utkanten av stormen, påverkades man givetvis av de ständigt förändrade ekonomiska förutsättningarna. Först försökte man spara sig genom problemen, bland annat genom förkortade övningar och färre hemresor. Men till slut blev man tvungen att skicka hem soldaterna för gott, det gick helt enkelt inte att få verksamheten att gå runt.

– I år är förutsättningar bättre. Vi vet ganska väl vad som gäller och förhoppningsvis håller planen så vi slipper negativa överraskningar. Men säker kan man aldrig vara, säger Lars Bengtsson

Archer och Arthur ger hopp

Även om A9, precis som alla andra förband, påverkas av den ekonomiska krisen råder ändå viss optimism inför framtiden. Det nära samarbetet med industrin och utvecklingen av det mobila pjässystemet Archer och radarsystemet Arthur gör att personalen har fullt upp. På ArtSS där man utvecklar och utbildar på systemen har man även märkt en stor efterfrågan från utlandet.

– Det börjar nästan bli för stort, det finns ett enormt intresse för det vi gör, säger Lars Bengtsson

Ökad förståelse

Som controller har Lars Bengtsson som huvuduppgift att tillsammans med ekonomichefen sköta ekonomin på Artilleriregementet (A9). Drygt 178 miljoner kronor ligger årets budget på. För en controller innebär det dock egentligen ingen större skillnad om beloppen har sex eller nio siffror, det är samma principer som gäller. Ordning och reda – allt som ska göras ska det finnas en budget för.

Foto: Björn Lundell

Lars Bengtsson menar att hans bakgrund som kompanichef och ställföreträdande bataljonchef är nödvändig för att förstå verkligheten bakom ekonomin.

Tjänsten som controller handlar mycket om att planera och bevaka att det ekonomiska utfallet följer den tänkta planen. Lars Bengtsson upplever att man på A9 har bra kontroll över ekonomin och kontakterna med Högkvarteret är båda många och täta. Varje månad stämmer Lars Bengtsson och hans kollegor ute på förbanden av utvecklingen med de ekonomiskt ansvariga på Högkvarteret. Eventuella problem ventileras och löses fortlöpande.

På motsvarande sätt har Lars Bengtsson täta kontakter med cheferna på Artilleriets stridsskola (ArtSS) samt på Artilleribataljonen (Artbat) och eventuella understött/överskott spåras tidigt i processen. Generellt har förståelsen för ekonomins betydelse ökat i organisationen

och numer finns en större insikt om att alla har ett gemensamt ansvar för att ekonomin ska gå ihop, menar Lars Bengtsson.

– Förut var det nog lite lättare att komma undan med en överskriden budget. Men nu upplever jag att vi både lokalt och centralt har en bra uppföljning. Om något ser konstigt ut följer vi upp det på en gång och den kompanichef som överskridit sin budget får prata med mig, säger han och ler.

Utbildning lönar sig

Förutom att budgetera, analysera och följa upp ekonomin på förbandet ägnar Lars Bengtsson mycket tid åt att utbilda de officerare som har ekonomiskt ansvar på grundläggande ekonomiska principer. Det handlar mycket om att försöka åskådliggöra hur budget, verksamhet och resultat hänger ihop och den enskilde officerens roll i kedjan.

– Framför allt yngre officerare har en tendens att vilja göra lite för mycket och då får jag bromsa in dem lite, säger Lars Bengtsson

Satsningen på att utbilda chefer med ekonomiskt ansvar i budgetarbete och budgetuppföljning har också gett utdelning. Förra året var felmarginalen mellan sista godkända

prognosen och slutligt utfall -0,1%, cirka 200 000 kr minus på en budget på knappt 210 miljoner kr.

Skottpengar

Den stora frågan som man brottas med på A9 just nu är ammunitionskostnaderna. Från Högkvarteret har det kommit påbud om att all ammunition ska interndebiteras. För A9 innebär detta en obudgeterad

Jag kan syna alla kompanichefers budgetar och mig kan de aldrig trola bort.

rna

merkostnad på cirka 7,5 miljoner kr. Lars Bengtsson ställer sig frågande till hur man resonerat i detta ärende. Ammunitionen har legat länge på förråd och kostnaden borde vara bokförd och avskriven för länge sedan, menar han. För A9 innebär nyordningen att man kommer att spränga de rörliga budgetramarna med råge, om man ska genomföra all planerad verksamhet. Högkvarteret har informerats och meddelat att man noterat detta och att man tar ansvaret om så sker.

– Vi skjuter ju ganska mycket här, konstaterar Lars Bengtsson

Personalen

– en kostnad att räkna med

Även om personalplanering inte är Lars Bengtssons bord tangerar det hans verksamhetsområde. Som controller gäller det att påminna kompanicheferna om att personalen är en resurs som det kostar att använda.

– Våra kompanichefer är väldigt duktiga på att planera och tänka även i ekonomiska termer. Men det finns alltid en vilja att vilja göra lite mer än vad pengarna och arbetstiden räcker till och då får jag vara något av en djävulens advokat och förklara varför det till exempel inte går att köra övningar flera helger i rad, säger han.

Personalens löner och ersättningar utgör en stor utgiftspost och på A9, precis som på alla andra förband, diskuteras ibland arbetstidsavtalets för- och nackdelar. Så gott som varje år i samband med slutövningen höjs röster om avsteg från avtalet för att slutövningen ska kunna genomföras på det sätt som man tänkt sig från början. Men Lars Bengtsson har ett ganska odramatiskt förhållningssätt till avtalsfrågorna. Avtalen finns och är kända för alla och planeringen ska göras utifrån de förutsättningar som råder, menar han.

– De avtal vi har gäller och slutövningar kommer ju regelmässigt och kan inte ses som något avsteg från den ordinarie verksamheten.

Från gruppchef till controller

Lars Bengtssons egen militära karriär inleddes som gruppchef vid dåvarande LV7. Då efter att han gått ut grundskolan var det knappast ett jobb som ekonom som han såg framför sig när han sökte sig till försvaret, snarare chansen att få utöva ett fritt och spännande yrke utan att behöva dra på sig studieskulder. Efter genomgången

Foto: Stefan Bokvist / Försvarets bildbyrå

Det nya Haubitssystemet Archer ger hopp om en framtid för artilleriet.

plutonsofficerskurs blev han överfurir och sedan dess har det rullat på. Idag är han major och har sett både värnpliktiga och försvarsministrar komma och gå. När han för sex år sedan fick förfrågan om han inte var intresserad av att jobba på heltid med ekonomi tvekade han inte.

– Jag kände att det var dags för något nytt och i mina tidigare roller hade jag sysslat en hel del med ekonomi och tyckte att det var intressant, berättar Lars Bengtsson.

Lars Bengtsson menar att hans officersbakgrund som bland annat kompanichef och ställföreträdande bataljonschef är en absolut nödvändighet för att förstå verkligheten bakom siffrorna.

– Jag kan syna alla kompanichefers bud-

Så mycket kostar ammunitionen

5,56 mm	4 kr/st
5,56 mm lös	4 kr/st
7,62 mm	3,85 kr/st
7,62 mm lös	2,45 kr/st
155 mm spränggranat	1000 kr/st
155 mm övningsgranat	500 kr/st
155 mm bonusgranat	250 000 kr/st

getar och mig kan de aldrig trola bort. Jag ställer alla de tuffa frågorna och jag vet vad som är normalt och inte. Det hade jag inte kunnat göra utan min bakgrund som officer, säger Lars Bengtsson.

Björn Lundell

”Inte en chans att vi skriver under samma avtal som SEKO”

På A 9 och I 19 har de lokala föreningarna gått samman i en förening, OF Bothnia. Den gemensamma lokalföreningen är sedan indelad i sex klubbar. Totalt har man cirka 730 aktiva medlemmar.

För Jonas Holmgren, facklig förtroendeman på OF Bothnia och Ola Arvidsson, klubbordförande i Artilleriklubben, tillika vice ordförande i föreningen, är den absolut viktigaste frågan för närvarande vad som händer i arbetstidsförhandlingarna. Det lokala arbetstidsavtal som finns uppskattas av både fack och arbetsgivare och både Ola och Jonas är tydliga med att lokalt anpassade avtal är nödvändiga även i framtiden.

– Ett gemensamt avtal för alla förband fungerar inte. Vi skiljer oss åt och våra behov ser olika ut. Ett enda avtal kan aldrig tillfredsställa alla behov, säger Ola Arvidsson.

Både Ola Arvidsson och Jonas Holmgren tycker att det nuvarande avtalet i grunden är bra, men förnekar inte att det också innehåller ett antal brister. Det förslag till nytt avtal som lagts fram av Officersförbundet skulle vara ännu bättre anpassat till förbandens behov, menar de.

– Vi behöver ett avtal som är mer flexibelt. Till exempel borde det vara möjligt för individen att själv välja vilken typ av kompensation, pengar eller ledighet, denne ska få för ett övningsdygn. Arbetsgivaren har efterlyst ett mer flexibelt avtal som gör det lättare att med kort varsel planera om verksamheten. Jag tycker att förbundets avtalsförslag lyckas uppfylla båda parterns önskemål och det är synd att förslaget inte fått en seriös prövning, säger Ola Arvidsson

SEKO-avtalet väcker frågor

Däremot ställer man sig frågande till hur SEKO kunde skriva under det avtal som arbetsgivaren la fram. Enligt Ola och Jonas är det ett avtal som aldrig skulle fungera

Fr v Ola Arvidsson, ordförande artilleriklubben och Jonas Holmgren, facklig förtroendeman OF Bothnia.

uppe i Boden eftersom det varken löser arbetsgivarens eller personalens problem.

– SEKO-avtalet tar inte tag i de svåra frågorna och jag förstår uppriktigt sagt inte varför SEKO hade så bråttom att skriva under. Rent förhandlingstaktiskt är det rätt klantigt, säger Jonas Holmgren

– Det finns inte en chans i världen att vi skulle skriva under samma avtal som SEKO, säger Ola Arvidsson

Bra förhandlingsklimat i Boden

Veckan efter Officerstidningen träffar Jonas Holmgren och Ola Arvidsson ska de åka ner till Stockholm för en avtalskonferens. Jonas och Ola tycker att förankringsprocessen internt inom förbundet i arbetstidsavtalsförhandlingarna fungerat bra. Inför varje viktig fråga som diskuterats i avtalsförhandlingarna har kansliets förhandlingsavdelning först kontrollerat vilken uppfattning föreningarna har i frågan.

På motsvarande sätt fungerar förankringsarbetet på A 9 och I 19. Arbetsgivarna är noga med att bjuda in föreningarna till en diskussion inför varje större beslut. I de fall som det brister är det snarare av misstag än av illvilja från arbetsgivarens sida.

Både Jonas Holmgren och Ola Arvidsson upplever att man har en bra och fungerande relation till sina motparter på förbanden. De verkliga problemen finns på central nivå och dessa spiller sedan över till den lokala nivån.

– Arbetsgivaren och vi får ibland direkt motstridiga besked från våra centrala parter och vi får ägna mycket tid att reda ut vad som är rätt och fel. Hade det fungerat lika bra på central nivå som här hade vårt arbete varit betydligt enklare, säger Jonas Holmgren

Björn Lundell

Energi &

Foto: Nynäs Petroleum

säkerhet

Foto: 333 Skvadronen, Norsk flyvevesen

Ryssland är en stark energimakt och medvetna om sin position. Bilden visar det ryska Hangarfartyget Kuznetsov passera utanför den norska kusten under eskort av den norska fregatten Roald Amundson.

Rysk olja ger makt

Fysikprofessor Kjell Aleklett och oljeexperten Urban Kärmarck på Energimyndigheten är inte överens om hur länge jordens olja räcker. Men en sak är de överens om: Svensk säkerhetspolitik borde ta energiaspekterna på större allvar.

Både Uppsala-professorn Kjell Aleklett och oljeexperten Urban Kärmarck tror att oljeproduktionen inom ett antal år kommer att drabbas av störningar. Men de baserar den synen på helt olika faktorer (se sidorna 16-17), vilket leder till olika slutsatser.

Kommande kris

Enligt Urban Kärmarck är det sannolikt att oljepriset kommer att stiga igen, då oljemarknaden är cyklisk. Nyligen steg efterfrågan snabbare än producenterna kunde

öka kapaciteten. Nu är de ikapp, samtidigt som efterfrågan har minskat, vilket skapar marginal för en ny efterfrågeökning.

– Om tio till tolv år tror jag att det är möjligt att vi får oljebrist på grund av politiska och ekonomiska orsaker. Just nu byggs det upp en överkapacitet i systemet, men utvecklingen kommer att vända. Och ju mindre outnyttjad kapacitet som finns, desto mer sårbara blir konsumenterna, vilket ökar sannolikheten för prischocker, säger Urban Kärmarck.

– Rysslands produktion kommer att falla, men inte på grund av att det är slut på olja, utan på grund av att de inte investerat tillräckligt. Venezuela är på samma väg. En hög utvinningstakt förutsätter en hög investeringstakt, säger Urban Kärmarck.

I rapporter, både Energimyndighetens rapport, samt en nyligen publicerad rapport från totalförsvarets forskningsinstitut (FOI), beskrivs att det idag finns tecken på hur flera oljeimporterande länder idag sätter sin framtida försörjningssäkerhet i främsta rummet, bland annat Indien och Kina. Båda länderna satsar på statliga bolag som ska säkra oljeleveranser till deras växande ekonomier.

FOI framhåller i sin rapport Ryssland som ett exportland med en ambition att använda sin export som ett säkerhetspolitiskt instrument.

Östersjön – en knutpunkt

Både Kjell Aleklett och Urban Kärmarck är överens om att energifrågan borde inkluderas i svensk politik i större omfattning.

– En sak som inte uppmärksammas tillräckligt är att Östersjön är en av framtidens hotspots. 40 procent av den ryska oljeexporten går över Östersjön. Tidigare gick den

mest via Bosporen och Svarta havet, men det har Ryssland styrt om. Ur ett svenskt perspektiv tycker jag att det är olyckligt om man inte markerar det svenska intresset i Östersjön med en tillräcklig stark och trovärdig marin närvaro. Samtidigt måste vi vara medvetna om att Ryssland betydelse som energileverantör till Sverige och hela Europa stadigt kommer att öka, säger Urban Kärmarck.

Satsa ryskt

Kjell Aleklett, som anser att oljebrist kommer att drabba världen inom några års tid, anser att Sverige borde se till att få en säker leverantör av olja och gas.

– Sverige har fel politik gentemot Ryssland. Det är intressant att Ryssland och Danmark är de länder vi importerar mest olja och gas från. Båda har tidigare varit våra arvfäder. Vad gäller Danmark har vi tydligen övervunnit den skräcken, men inte med Ryssland. Det är på tiden att vi målmedvetet ser till att få samma relation till Ryssland som vi har till Danmark, säger Kjell Aleklett.

– Att rusta Sverige på grund av Ryssland som det talas om i debatten nu är helt fel. Ryssland är den enda stormakten som är helt självförsörjande. De har [fossila] energiresurser för att klara sig i 50-100 år om de inte expanderar sin export. Och att de bygger upp ett försvar är ju bara naturligt. Deras resurser är eftertraktade av andra, främst Kina. Ryssland måste bevaka sina intressen. Om inte Ryssland ger oss olja måste vi ner till Mellanöstern och det finns en större sannolikhet för oss att få en positiv dialog med Ryssland, än med länderna i Mellanöstern, säger Kjell Aleklett.

Daniel Skoglund

Svensk råoljeimport 2007

33%	Ryssland
28%	Danmark
27%	Norge
6,6%	Venezuela
3,7%	Storbritannien
1,6%	Iran
0,5%	Nederländerna

Råoljeimporten var 2007 17,8 miljoner ton.

Råoljan raffinerar (till bland annat bilbränsle) i Sverige.

Sverige exporterade samma år 3,7 miljoner ton raffinerade oljeprodukter.

Enligt lag måste vissa företag lagra olja motsvarande 90 dagars nettoimport som skydd mot plötsliga förändringar i tillförseln.

Bränslebehov ökar global konfliktrisk

Kan energi bli morgondagens krigsorsak och hur ska Försvarsmakten kunna bedriva verksamhet om oljan blir en bristvara? Det försöker ett forskningsprojekt på Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI) att söka svar på. Det är en riskfylld framtid som målas upp i deras första rapport.

– **Tittar man** historiskt så har i princip alla konflikter delvis handlat om kampen om naturresurser, främst jordbruksmark. I dag är den mest betydelsefulla resursen energi – för idag är mat energi. Det går åt mycket energi för att producera spannmål och framförallt djurfoder med konstgödsel och drivmedel med mera. Utan oljan kan vi inte föda världsbefolkningen, säger Daniel Jonsson, projektledare på FOI.

Indien och Kina

Det finns ett flertal orsaker till att råvaran energi kommer att bli än mer eftertraktad i framtiden.

Till år 2025 kommer jordens befolkning att ha ökat med nästan två miljarder och till 2050 med ytterligare en miljard och därmed ökar också efterfrågan på energi.

Den ekonomiska utvecklingen utanför västvärlden lär troligen också fortgå, vilket leder till en ökad efterfrågan på energi. Enligt Internationella Energiorganet (IEA) kom-

mer det globala energibehovet att öka med 50 procent till 2030. Framför allt Indien och Kina kommer att kliva fram som stora nya energiimportörer. Länder utanför den industrialiserade världen kommer att stå för nästan 90 procent av ökningen. Och fossila bränslen: olja, kol och gas kommer att vara de dominerande energislagen.

Dessutom kombineras en ökad jakt på energi med ett förändrat klimat, vilket riskerar att leda till en dubbel press.

– I alla strategiska analyser vi gick igenom, från USA till Finland, fanns en samstämmighet om att energiresurser riskerar att utgöra en grogrund för instabilitet och sårbarhet, säger Daniel Jonsson.

Oljans slut

I rapporten framskymtar också en pågående debatt mellan oljeexperter, där vissa hävdar att oljan inte kommer att räcka till för den växande efterfrågan och leda till en global systemkollaps med stora internationella krigsrisker som följd, säger Daniel Jonsson.

Daniel Jonsson.

– Vi jobbar i scenariovärlden. Vi försöker säga vad som är möjligt, inte säga vilket scenario som är det allra mest sannolika. Men teorin om att oljeproduktionen kan komma att dala är inte otänkbar. Då är det viktigt för försvaret att ta höjd för en sådan utveckling, säger Daniel Jonsson.

Det kommer mera

Den rapport som publicerats nu är den första i en serie. Studien försätter med flera delprojekt, dels kring hur försvaret ska kunna få materiel och fordon som klarar sig i en värld med dyrare, eller sämre tillgång på, fossila bränslen, dels fortsatta studier kring säkerhetspolitik och energi.

– Det här är den första studien i ämnet som Försvarsmakten har beställt. Försvarsmakten har tidigare varit bra på att förbereda sig på det värsta. Precis som man under kalla kriget förberedde sig på ett sovjetiskt överraskningsanfall eller ett tredje världskrig, säger Daniel Jonsson.

Han tror att de här frågorna kommer att få större plats i den offentliga debatten de kommande åren:

– Även i USA börjar den globala uppvärmningen i kombination med en eventuell energibrist få ökad uppmärksamhet. Jag tror att det kan komma en hel del intressanta tankar även därifrån inom de närmaste åren, säger Daniel Jonsson.

Daniel Skoglund

Står världen inför oljekris?

Kommer världen inom kort att stå inför en oljebrist som leder till omfattande globala konflikter? Debatten har rasat mellan oljeexperter i några år. De kritiska rösterna varnar för enorma påfrestningar för hela den moderna världen. Oljebolag och myndigheter anser att farhågorna är överdrivna.

Kjell Aleklett, professor i fysik vid Uppsala Universitet, leder en internationell forskargrupp kallad ASPO, Association for study of peak oil. Deras teori, den så kallade Peak-oil-skolan, är att oljeproducenterna inte kommer att kunna öka mängden olja som utvinns. I kombination med den ökade efterfrågan på grund av global befolkningsökning och ekonomisk tillväxt leder detta till ett snabbt ökande oljepris. Det höga oljepriset kommer att fördyra transporter och ge dagens, handelsberoende, globala ekonomiska system enorma problem.

– Vi befinner oss på nivån för den högsta möjliga oljeproduktionen redan nu. När vi hade tillväxt och efterfrågan som 2008, sköt priset i höjden, eftersom produktionen kunde inte stiga. Skulle vi återigen få en ökad tillväxt och efterfrågan på olja finns det inte någon möjlighet att öka utvinningen av olja, säger Kjell Aleklett.

Gott om olja

Men Peak-oil teorin står inte utan kritiker. Energimyndigheten som har ansvar för Sveriges energiförsörjning har jämfört Peak oil-företrädarnas argument med de som internationella energioorganisationer och oljebolag för fram. I en rapport från Energimyndigheten kallas de aktörerna för etablissemang.

– Det finns gott om olja som är möjlig att utvinna. De begränsande faktorerna är snarare av ekonomisk, politisk och teknisk

Oljeborrtn i Sibirien. Ryssland står i centrum för oljedebatten.

karaktär. Eventuellt kan vi nå en punkt av maximal produktion 2040–2060, men då lär vi ha en teknik att ersätta oljan. Vid den

här tidpunkten kommer oljeproduktionen att nå toppen, men inte på grund av vilkande tillgång, utan på grund av minskad

efterfrågan, säger Urban Kärrmarck, författare till Energimyndighetens rapport Oljans ändlighet – ett rörligt mål.

Hans förklaring till att oljepriset låg exceptionellt högt under föregående år är anorlunda än Kjell Aleklettts.

– Oljepriset steg under ett antal år innan det exploderade under första halvåret 2008. Orsaken till dessa prisstegringar var framförallt att kapaciteten att utvinna olja under flera år inte ökat i samma takt som efterfrågan, vilket ledde till allt knappare marginaler, säger Urban Kärrmarck.

De minskade marginalerna ökade risken för att störningar i produktionen av olja skulle ge brist på marknaden. Men nu är situationen omvänd, idag finns en överkapacitet i oljeproduktionen samtidigt som den globala ekonomiska krisen har minskat efterfrågan.

– Först nu har den fysiska marknaden komma ikapp den finansiella, och priset har anpassats nedåt. Den finansiella marknaden reagerar omedelbart på en efterfrågeökning, men i den fysiska världen tar det ett antal år för att åstadkomma utbudsökningar och efterfrågeminskningar, säger Urban Kärrmarck.

Oljiga beräkningar

Bakgrunden till de vitt skilda bedömningarna är att Peak-oil-skolan anser att fyndtakten av nya fält inte kommer att kunna hållas på samma nivå som tidigare. Det kommer, enligt dem, att leda till att nuvarande stora fält successivt kommer att sina och inga nya kommer att ta deras plats. Energimyndighetens rapport lyfter istället fram ekonomiska förklaringar till att få nya, större fält hittats på senare tid: Nyinvesteringarna har legat på en låg nivå på grund av att kända reserver varit tillräckliga.

– Att prospektera efter olja är dyrt och att binda kapital i oljefält som inte behöver tas i drift i närtid är inget som premieras av

aktieägare och inte heller av konsumenterna eftersom det ökar priset. Därför undviker bolagen i det längsta att exploatera nya områden, utan nöjer sig med att öka befintliga reserver och att leta efter marginella, men billigare fyndigheter i anslutning till de fält där olja redan utvinns, säger Urban Kärrmarck och försätter:

– En tidshorisont på 30 år räcker för att producenterna ska kunna anpassa sina investeringar. Dessutom har producenterna inget intresse av att visa för mycket reserver. Finns det mer olja, sjunker priset.

Kjell Aleklett vänder på resonemanget och hävdar att oljebolagen visst har ett intresse av att överdriva mängden olja de har.

– Bolagen har ett intresse att överdriva sina innehav av olja för att driva upp bolagets värde.

– Huvuddelen av världens oljefält är redan funna. Det är de största fälten som är enklast att finna. Och det är de som redan hittats. Alla nya fält kommer att vara mindre än de nuvarande, säger Kjell Aleklett.

Minska beroendet

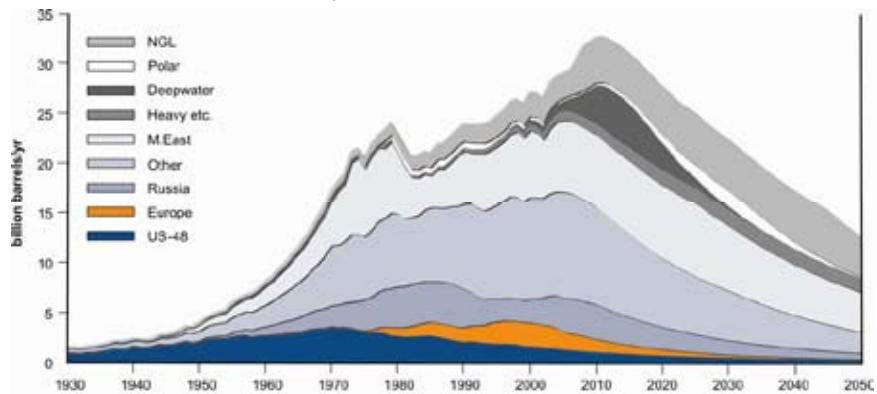
Urban Kärrmarck anser att etablissemang har den mest välgrundade positionen. Samtidigt påpekar han att riktigt säker, det kan ingen vara:

– Peak-oil företrädarna har en konservativ syn på reserver och en pessimistisk syn på teknik, och de kan ha rätt. Det hela bygger på sannolikhetsberäkningar. Jag är ingen geolog, jag försöker bara utvärdera vad peak-oil företrädarna säger och jämföra med andra källor. Och för min del framstår de andra källorna som mer vederhäftiga, säger Urban Kärrmarck.

Energimyndighetens syn är att det finns goda skäl, inte minst klimatfrågan, att redan nu minska beroendet av fossila bränslen, även om världen idag inte skulle stå inför en omedelbar oljebrist.

Daniel Skoglund

Figure 2-6 Production profile of oil and gas liquids
Source: 2006 Scenario, Association for the Study of Peak Oil & Gas, 2007

Enligt peak oil-skolan kommer världen inom kort att nå den högsta oljeutvinningstakten. Därefter kommer produktionen att sjunka, med stora påfrestningar som följd. Men teorin är kritiserad.

Peak oil

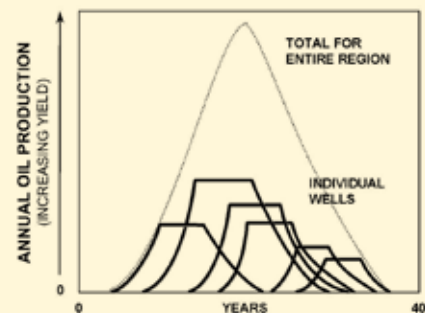
Bilden visar grunden för den teori som kallas **Peak oil**.

De nedre kurvorna visar ett oljefälts genomsnittliga utveckling. Produktionen ökar i början av en fyndighets utvinning. Därefter planar produktionen ut då trycket minskar i oljekällan, för att slutligen falla. Adderas ett lands samtliga enskilda kurvor ihop nås landets utvinningskurva.

För att kunna öka, eller behålla en hög produktion krävs att tekniken blir bättre på varje fält, så att en större del av

fyndigheten kan utvinnas. Idag utvinns cirka 35–40 procent av oljan i en normal fyndighet. Ytterligare ett sätt att förlänga landets produktion är att hitta fler fält att ta i bruk.

Internationella energibolag och deras internationella organisationer hävdar att det finns gott om oljereserver, vilket gör att nya fält kommer att kunna utvinnas. Peak Oil företrädarna hävdar att det inte finns så mycket mer olja att hitta. Vidare anser Peak Oil-skolan att utvinningstekniken inte kommer att bli bättre, etablissemang anser att tekniken kommer att förbättras ytterligare.

Spelet om Barentsregionen

Global uppvärmning, teknisk utveckling och ökande global efterfrågan på naturresurser, allt detta gör att Barentsregionen kommer att bli av ökad strategisk betydelse. Konflikter i Barents kan även påverka Sverige. Det säger Thomas Ries, utrikespolitisk chef på svenska utrikespolitiska institutet.

Från att ha varit bortglömt har Arktis åter kommit i fokus. De smältande isarna gör att isförstärkta fartyg kommer att kunna gå över Barentshav på sommarhalvåret, någon gång 2020-2025, om nuvarande prognoser stämmer.

– Det här är den kortaste vägen mellan Atlanten och Stilla havet och är av betydelse för sjöfarten. Det finns de som börjat fundera på möjligheterna att bygga hamnar i Alaska och på Island för omlastning av bulk-fartyg, säger Thomas Ries.

– Det finns också tecken på att Kreml börjar fundera på utvecklingen nu, säger han.

Naturresurser drar

Under de smältande isarna finns även naturresurser i form av olja och gas, samt mineraler och fisk. Alla former av föda är av intresse i en värld med ökande befolkning, olja och gas är ändliga naturresurser som också spår en ökad konkurrens i en inte alltför avlägsen framtid med allt fler länder som vill öka sin ekonomiska standard.

Konsekvenserna är att det finns en ökad ekonomisk nytta för de som kommer att äga Barents resurser. Även för kustnära regioner kan nya handelsleder och råvaruutvinning ge vinster. Samtidigt kommer riskerna för miljön att öka, då både mänsklig påverkan av känsliga ekosystem och rena olyckor med utsläpp och föroreningar kan ske.

– Den tredje konsekvensen kan vara politiska spänningar till följd av frågan om äganderätt. Redan idag har det skapats spänningar mellan länder vi kanske inte är vana att se i konflikt, som mellan Danmark och Kanada, samt Danmark och USA, säger Thomas Ries.

Enligt nuvarande prognoser kan sjövägar öppnas genom Barents 2020-2025 då isarna smälter. Det har lett till nytt intresse för regionen.

Även om konflikter troligen kommer att uppstå mellan länder i väst, är ändå den stora frågan Ryssland, enligt Thomas Ries:

– Norge har redan agerat positivt i Barents, genom begränsning av fiskekvoter, vilket har lett till spänningar mellan Norge och Ryssland.

– Västländer delar samma grundvärderingar, vi är i grunden överens om vilka spelregler som gäller, men Ryssland har ett eget synsätt. Det negativa är att Ryssland har ett ”Westfaliskt” sätt att se världen, som ett nollsummespel, säger han.

– Samtidigt vet Ryssland att de behöver oss och vår teknologi, för de har inte själva teknologin för att kunna utvinna resurserna ur Barents. Och detta är positivt, säger Thomas Ries.

Enligt Ries kräver Barentsutmaningen

både en mjuk – multilateral – hantering, där gränser markeras och ägandet definieras utifrån avtal och FN:s folkrättsliga konventioner, samt hänsyn om miljön. Dessutom krävs också en ”hård” agenda där övervakningen av överenskomna regler säkerställs och sanktionsmöjligheter finns. För att det sista ska kunna fungera krävs en förmåga att hantera konfrontationer, även med militära medel.

– Den stora frågan är Ryssland. Det finns ett antal områden där kriser skulle kunna utspela sig. Det är i Baltikum, Arktis och Barents, samt Östersjön. Dessutom finns risken för spänningar inom Ryssland, något vi inte alltid verkar betänka, säger Thomas Ries.

Daniel Skoglund

Solutions to make
your mission safer.

The modern troop has missions everywhere: Especially under water you have to rely on your equipment to achieve your mission objectives. The Dräger diving equipment Dräger LAR VII provides breathing gas under water. Dräger Safety offers solutions for different other applications: The respirator mask Dräger M2000 provides clean breathing air on land, the Dräger Colpro ventilation system vents buildings, tents and mission vehicles. Detection and analysis is done with the Dräger Multi IMS and detector tubes. Dräger Safety – your competent partner for breathing clean air to make your mission safer.

www.draeger.com

PIONEERING SOLUTIONS >>

- Detection
- Personal Protection
- Diving Technology
- System Technology
- Services

Drägersafety

5605-2006

Officerskåren är delad i pliktfrågan. Officerstidningen bad två generaler, en som anser att plikten bör behållas och en som anser att den är förlegad, ge sina argument. Eventuella repliker på respektive inlägg kommer i nästa nummer.

Värnplikt – **NEJ** tack

Foto: Torbjörn Gustafsson/Försvarets Bildbyrå

Tre skäl att lämna värnplikten

Varför fungerar inte plikten längre. Michael Moore, Försvarets utvecklingschef, ger sin syn i frågan.

Den viktigaste orsaken till den nödvändiga förändringen av personalförsörjningen är en helt förändrad svensk säkerhetspolitik – från utanförskap till integration, samverkan och samarbete. Försvaret ska kunna göra insatser där det behövs – här hemma, i närområdet, i Europa och globalt. Gränsen mellan nationella och internationella insatser suddas ut. Samma förband (undantaget Hemvärnet) ska kunna användas i landet och utanför landet – men så fungerar det inte idag. Idag har vi en nationell insatsorganisation med värnplikts-/mobiliseringsförband – och vi har en ad hoc lösning med frivilliga (i ”utlandsstyrkan”) för varje internationell insats. Vi satsar miljarder på en organisation som sedan inte används i skarpa insatser. Dagens system är inte längre hållbart, det medför också en dålig erfarenhetsåterföring till insatsorganisationens förband. Därav försvarsberedningens slutsats i somras, där samtliga sju partier var eniga i att insatsförbanden ska bemannas med frivilliga soldater, dessa kan vara kontrakterade eller anställda.

Den andra orsaken talas det inte så ofta

om i vårt land, förmodligen beroende på att vi har haft lyckan av att leva utanför krig i 200 år. Soldatrollen idag handlar om att tjänstgöra i svåra miljöer. Rollen är annorlunda och mycket mer komplex idag än bara för 10-20 år sedan – han/hon ska vara ”krigare”, men också mycket mer. Man ska kunna fatta sekundsnabba beslut som kan innebära liv eller död för sig själv och för andra. Man måste helt enkelt få bli duktig och proffsig på det man håller på med, vilket faktiskt kräver lång tid av träning och återträning. Med ett värnpliktsystem blir det ofrånkomligt för korta utbildnings- och träningstider. Förbanden i insatsorganisationen består därför idag i huvudsak av ”rookies”, i vilken annan verksamhet skulle det accepteras? Skulle försvaret som helhet verkligen användas fullt ut, och många dödas eller skadas i onödan, så skulle det förmodligen leda till ett ramaskri om etiken i detta.

Den tredje orsaken handlar om bristande legitimitet. Å ena sidan har vi relativt få förband i insatsorganisationen idag, vilket medför behov av ett begränsat intag av värnpliktiga. Samtidigt har vi behov av ett stort årligt intag för att kunna få så många utbildade värnpliktiga som möjligt att frivilligt söka utlandstjänst. Det sistnämnda blir styrande vilket medför en stark genom-

strömning/omsättningstakt av värnpliktiga i insatsorganisationen. Det är också orsaken till varför det i nuvarande system inte är lönt att ha repövningar, ”nya kullar trycker ut gamla kullar”. Så i praktiken gör många sin värnplikt för att utgöra ”rekryteringspool” för internationella insatser.

Så även om det finns många utmaningar i en frivillig bemanning av försvaret, så går det inte att behålla nuvarande ”system”. Vilka delar av plikten kan då finnas kvar – det är bland annat det som pliktutredningen ska ge svar på. För Försvarets vore det bra om mönstringsplikten kvarstår, men breddas till att omfatta både män och kvinnor. Att vi så länge har behållit ett så odemokratiskt/ojämnt system som ”allmän värnplikt för (bara) män” är märkligt i sig. En allmän mönstringsplikt skulle ge försvaret en unik möjlighet att komma i kontakt med drygt 100 000 presumtiva frivilliga i varje årskull, oerhört bra! Om sedan en första kort grundläggande soldatutbildning genomförs under pliktform, så finns det fördelar med det. Den största utmaningen för försvaret blir oavsett att ha en attraktionskraft, m a o en utmanande och trovärdig verksamhet.

Michael Moore

Generalmajor och
Försvarets utvecklingschef

Värnplikt – **JA** tack

Värnplikt är bra, billigt och ändamålsenligt – även i insatsförsvaret

Varför bör plikten bevaras? Brigadgeneral Bengt Axelsson, vicerektor på Försvarshögskolan ger sin syn.

Värnplikt – bara för mobiliseringsförsvaret? Eller bara för försvar av eget territorium? Varför pratar vi inte om kvalitet, ekonomi och rekryteringsförmåga? Var finns underlaget som tydligt visar att insatsförsvaret kräver frivillighet för all personalförsörjning? Tyvärr ser jag inte att HKV underlag garanterar den framtida personalförsörjningen till kvantitet och kvalitet!

Jag anser att värnplikten platsar i ett modernt försvar både idag och imorgon. Den garanterar både kvalitet och kvantitet till en framtida personalstruktur. Värnplikt är dessutom billigare än "anställd frivillighet". Något som borde vara viktigt för oss eftersom vår produktivitet i personår redan idag är avsevärt lägre än både Danmarks och Finlands. Så varför skall vi överge ett fungerande system till något som är både osäkrare och dyrare?

Frågorna ovan är på sin plats att ställa efter det att jag har granskat HKV underlag som lämnades till regeringen den 30 januari i år. Detta underlag har regeringen sedan använt som underlag för inriktningspositionen. Granskningen gjorde jag som

ledamot i Krigsvetenskapsakademien inför akademiens Vintersymposium den 18 februari i år. Jag var en av talarna och hade uppgiften att kritiskt granska FM förslag till regeringen.

Jag har sedan hösten 2003 och fram till i höstas arbetat med att utveckla FM personalförsörjning. Den föreslagna strukturen är helt rätt, där kaderprincipen åter tydligt väcks till liv. Den inledande grundutbildningen bör dock fortfarande bygga på värnplikt! Det skall vara principen "bäst lämpad och mest motiverad" som gäller, dvs att undvika att någon tas ut mot sin vilja. Detta kan åstadkommas med positiva incitament och ökad rekryteringsbas, t ex i form av könsneutral mönstringsplikt.

Dessutom anser jag också att tiden för grundutbildningen måste diskuteras. 3 månader är, enligt min uppfattning, för kort tid för att hinna med soldatutbildningen. Detta kan jag påstå efter 5 år i Eksjö med ansvar för frivillig tre månaders grundutbildning till hemvärnet.

Den kritiska granskningen gjorde jag genom att jämföra HKV underlag med ett antal svenska och utländska både kvantitativa och kvalitativa undersökningar. Nedan följer de viktigaste slutsatserna utan att bakomliggande siffror redovisas:

Foto: Kim Svensson/Försvarets Bildbyrå

- Totalflödet in på 4000 personer räcker inte till för att försörja föreslagna volymer
- Särskilt allvarligt blir detta för den framtida officersrekryteringen vars totala behov är 700 årligen
- Det föreslagna antalet frivilligt mönstrande är för litet. HKV föreslår förhållandet 2:1, dvs 2 sökande till varje plats. Det skulle innebära cirka 8000 mönstrande. En jämförelse med andra nationer visar att de har 3-4 sökande per plats.
- Hur säkerställa 1800 personer i årligt tillskott till de nationella skyddsstyrkorna utan värnplikt?
- Värnplikten medför idag att de bästa soldaterna söker internationell tjänst.
- Dagens värnpliktiga vill att plikten skall finnas kvar. Endast 2% tas ut mot sin vilja enligt Pliktverket.
- Ca 85 % av de uttryckande värnpliktiga anser att de utvecklas som människa under grundutbildningen

Bengt Axelsson
Brigadgeneral och
Vicerektor FHS

Försvarmaktens nye GD:

Försvarmakten lugnare arbetsplats än Regeringen

Huvuduppgiften är att städa upp i finanserna, men han vill också göra Försvarmakten till en bättre arbetsgivare. Ulf Bengtsson har högt ställda mål för vad han ska åstadkomma under sina sex år som generaldirektör.

Efter 15 år på finansdepartementet, de sista som budgetchef åt Anders Borg, är det föga förvånande att den nybakade generaldirektören ser som sin främsta uppgift att "skapa ordning och reda i ekonomin".

– Den tiden är förbi när Försvarmakten valsar runt i offentligheten med svarta hål och bristande ekonomisk styrning. Jag vet att det är att sticka ut hakan att säga så, men något annat mål kan jag inte ha, säger han.

Arbetsmiljö viktigt

Arbetet med statlig finansiering på regeringskansliet har gett honom god inblick i Försvarmaktens ekonomi, inte minst åren 1998 till 2003 då han arbetade i försvarsberedningen som finansdepartementets representant. Han säger att försvarsledningen fattat många bra beslut kring internstyrning och kontroll de senaste tio åren, men att mer återstår att göra på det området.

– Vi ska leva upp till de mål och krav som ställs på oss och se till att skattebetalarna får god avkastning på sina pengar. Vi ska bli en mönstermyndighet för ekonomiska frågor och finanser, säger han.

Fokus på ekonomin lär behövas. Men det kan också innebära att andra områden får mindre utrymme, som exempelvis arbetsmiljö där förre GD var starkt engagerad. Ulf Bengtsson håller dock inte med om det.

– Arbetsmiljö är viktigt. Personalen är nyckeln till framgång, särskilt om vi fattar beslut om att gå från värnplikt till kontraktsanställd personal, och då måste vi se till att folk trivs hos oss.

Hans egen arbetsmiljö har i alla fall förbättrats sedan han lämnade regeringskansliet, åtminstone arbetstiderna.

– Vissa perioder på regeringskansliet kunde man gå hem mitt i natten, sova tre timmar för att sedan vara tillbaka på jobbet igen. Samma kultur finns inte i Försvarms-

makten. Visserligen jobbar jag mellan 50 och 55 timmar i veckan men arbetstiden är mer förutsägbar här och mer jämnt fördelad över veckan.

– Men min tjänst är ett förtroendeuppdrag och då är arbetstiden egentligen ointressant. Det handlar om att lösa en uppgift, oavsett hur många timmar det tar.

Men Ulf Bengtsson är också småbarnsförälder och med en hustru i karriären så är det fler än jobbet som behöver honom.

– Precis som de flesta andra föräldrar och pappor har jag ofta dåligt samvete för att jag inte träffar barnen tillräckligt mycket. Jag och min hustru har löst det praktiska med en barnflicka som hjälper oss 15 till 20 timmar i veckan och hämtar tjejnerna på skola och dagis.

Stärkt GD-roll

I samband med att Ulf Bengtsson kom till Försvarmakten i höstas stärktes GD:s roll efter kritik från Ekonomistyrningsverket (ESV). ESV menade att generaldirektören saknade befogenheter för att utveckla den interna styrningen och kontrollen och att uppdraget var otydligt. Nu är balansen mellan försvarsledningens toppar mer jämtställd. Ulf Bengtsson berättar att han och ÖB har delat ansvaret lika mellan sig inom de flesta områden. Frågor som ligger högt på dagordningen är sådant som hänger samman med en eventuell övergång från värnplikt till yrkesförsvaret.

– För att klara personalförsörjningen i ett sådant system måste vi bli en mycket bättre arbetsgivare. Det kommer att krävas utvecklingssamtal, personalsamtal och lönesamtal på ett helt annat sätt än tidigare och vi kommer att behöva förbättra våra utbildningar. Vi måste bli mer lik vilken annan arbetsgivare som helst och det är en stor och svår uppgift vi har framför oss.

Vissa andra länder som ställt om sitt försvaret har fått problem med just rekrytering. Inom exempelvis det holländska försvaret saknas idag 7000 personer i olika befattningar.

– Jag hoppas att vi inte ska drabbas av samma problem. Men jag tror att vi ska kunna klara av att attrahera 4000 personer på årlig basis; det är ungefär fyra procent

av en kohort vilket är fullt rimligt. Men vi behöver ha ett stort urval när vi rekryterar för att få dem som är mest lämpade för uppdraget. Vi vill ha dem som är välbalanserade och står med bägge fötterna på jorden och kunna säga nej till dem vi inte vill ha.

Opinionen viktig faktor

Ett område som Ulf Bengtsson tycker hänger samman med såväl rekrytering som arbetsmiljö är säkerhetsfrågor. De senaste årens många olyckor och tillbud skapar en negativ bild av försvaret samtidigt som det kan försvåra möjligheterna att behålla folk i verksamheten. GD har läst den säkerhetsrapport som Officersförbundet publicerade i höstas.

– Den var ganska bra och pekar ut ett antal intressanta frågeställningar. Vi ska ta reda på om det kan finnas ett strukturellt problem bakom olyckorna. Kanske handlar det om attityder eller brister i utbildningen.

– En utlandsmission kommer aldrig vara helt riskfri, men det är oerhört viktigt att man kan öva och träna på ett säkert sätt.

Ulf Bengtsson är väl medveten om hur viktigt det är för Försvarmakten att ha opinionen på sin sida. Inte minst i ett försvaret med kontraktsanställda då personalrekrytering ska ske i öppen konkurrens med andra arbetsgivare.

– Det handlar om att bygga förtroende. För att framstå som en attraktiv arbetsgivare måste vi visa att vi kan garantera de anställ-

Ulf Bengtsson

Namn: Ulf Bengt Carsten Bengtsson

Född: 1956

Familj: Gift och två döttrar, 6 och 8 år.

Bor: Nyinflyttad i lägenhet i centrala Stockholm.

Utbildning: Filosofie licentiat i statsvetenskap

Bakgrund i försvaret: Värnplikt vid I 11 och I 12 som plutonsbefäl (1975-1976). Ett år i FN-bataljonerna 62M och 64M i Mellanöstern (1976-1977)

Fritid: Familj, böcker, kultur- och idrottskonsument

Dold talang: Svensk mästare i squash två gånger i klass Över 35.

Foto: Susie Petersson

Ulf Bengtsson.

das säkerhet och att vi är en pålitlig och bra arbetsgivare med kontroll på ekonomin

Men en opinion kan svänga snabbt och det gäller att ha god beredskap för krisituationer. Som om Sverige skulle drabbas av ett dödsfall under en utlandsmission.

– Frågan är inte om det kommer att hända utan när, och då gäller det att kunna möta den debatt som säkert skulle följa.

Men försvarsledningen ser också över områden som har med förhandlingsrätt och lagar inför en eventuell omställning.

En fråga som diskuterats är om LAS (lagen om anställningsskydd) är tillräckligt flexibel i ett yrkesförsvaret.

– Vi har kommit fram till att LAS räcker för att täcka in de olika anställningsformer som kan bli aktuella. Och vi tror heller inte att det kommer bli några problem med att folk stannar för länge inom försvaret. Internationella studier visar att problemet snarare är det motsatta, att det är svårt att behålla folk tillräckligt länge.

Däremot har försvarsledningen lämnat in

en skrivelse till regeringen om en inskränkt förhandlingsrätt inom vissa områden (se artiklar sid xx), något som upprör i de fackliga leden. Annars säger sig Ulf Bengtsson vara för samverkan mellan arbetsmarknadens parter.

– Vi är skyldiga att samverka och det gör vi också. I den mån man kan komma överens ska man göra det även om vi och facken ibland har olika utgångspunkt och intresse.

Linda Sundgren

Besser-wisser!

- Eller kompetent...

Milso är ett tjänsteföretag som erbjuder Teknik-, Lednings- & IT-konsulter till myndigheter och näringsliv. Vi har alltid plats för fler kompetenta medarbetare som kan utveckla vår verksamhet inom försvarsområdet.

Är du en av dem?
- Hör av dig!

Milso AB Wennerbergsgatan 10 112 58 Stockholm www.milso.se

Swedbank
och Sparbankerna

Prisvärt Tryggt Färdigförhandlat

swedbank.se/medlemslan

Nya medlemslånet erbjuder dig låg ränta*, betalningsskydd och grupplivförsäkring. Du kan nu låna upp till 200.000 kr och återbetala på 12 år. Betalningsskyddet täcker dina räntekostnader upp till 2.000 kr i månaden, om du blir sjuk eller arbetslös. Lånet är resultatet av ett samarbete mellan banken och dina fackliga företrädare. Det ger alla medlemmar samma förmånliga villkor.

Läs mer och ansök på swedbank.se/medlemslan. Du kan också besöka något av våra kontor eller ringa 0771-60 65 00.

* Effektiv ränta 4,85% 2009-02-20.

EU:s diplomati b

Är EU en trovärdig säkerhetspolitisk aktör när ett litet land angrips av ett stort? Wilhelm Agrell analyserar EU:s diplomatiska insats i samband med kriget i Georgien.

Den 12 augusti förra året, på Georgienkrigets sjätte dag, anlände EU:s ordförande, den franske presidenten Sarkozy, till Moskva mer eller mindre direkt från OS-invingningen i Peking. Den ena krishanteringens avlöste den andra, först balansakten mellan mänskliga rättigheter och relationerna med Kina och så det plötsligt uppflammande kriget mellan två europeiska stater. Detta som inte skulle kunna hända men nu ändå hade hänt.

EU griper in

Den europeiska säkerhetsorganisationen OSSE, med bägge kombattanterna som medlemmar, var, om inte annat så av detta skäl, lamslaget. Från FN:s säkerhetsråd, där den militärt vinnande parten satt med vetorätt på hand, var inga snabba åtgärder att vänta. Återstod EU, som dessutom hade en rad starka skäl att snabbt gjuta olja på vågorna innan konflikten dragit in fler parter, eller på annat sätt spridit sig bortom det hanterbara.

Med sig till Moskva hade Sarkozy ett utkast till vapenstillståndsfördrag. Målet för EU-ordförandens intervention var att snabbt ta det politiska initiativet och stoppa det väpnade våldet. Resultatet av medlingen förelåg redan efter några timmar, en sexpunktsplan som kablades ut över världen och som genast runt om i EU hälsades som en stor framgång för freden, för unionen och för den franske presidenten personligen. Allt tycktes ha gått i lås den här gången. Men vad var det egentligen som hade gått i lås? Och för vem?

De första tre punkterna i planen rörde det som är centralt i alla vapenvilor, att parterna skall avstå från våld, att all militär verksamhet skall upphöra och att humanitär hjälp skall släppas fram. Men sedan följde hur parterna skulle återgå till utgångsläget. Den fjärde punkten stipulerade att de georgiska styrkorna skulle dra sig tillbaka till sina ordinarie baser. Den femte punkten skulle således gälla ett motsvarande ryskt tillbakadragande till tidigare stationeringsorter.

Det ryska statsledningen, som varken är någon nybörjare i internationell diplomati

Nicolas Sarkozy, Angela Merkel och Gordon Brown under EU:s toppmöte om Georgien, den första september 2008.

eller maktpolitiskt spel, gjorde emellertid här ett tillägg: "Ryska fredsbevarande styrkor skall tills andra internationella övervakningsmekanismer är på plats vidta ytterligare säkerhetsåtgärder". Genom denna formulering var avtalets två parterna inte längre i paritet med varandra, den ena tillerkändes rättigheter som den andra inte hade. Men framförallt gavs Ryssland ett övergripande ospecificerat säkerhetsansvar med flytande tidsram och utan geografisk avgränsning.

Fritt fram för Ryssland

Detta var uppenbarligen inte Sakozys avsikt, men väl president Medvedevs. Ursprungligen skulle planen ha innehållit en formulering om full respekt för Georgiens suveränitet och territoriella integritet. Men av detta blev nu ingenting, eller snarare det rakt motsatta. Ryssland tillerkändes rättigheter att vidta militära åtgärder, inte bara i utbrytarrepublikerna utan varhelst Ryssland självt ansåg att det behövdes. EU:s ordförande tycks först i efterhand ha insett denna förödande innebörd av planens femte punkt och försökte rätta till det hela genom att själv tillägga att dessa "ytterligare säkerhetsåtgärder" naturligtvis bara avsåg området närmast Sydossetien och under inga förhållanden hela Georgiens territorium.

Att denna precisering i efterhand av medlaren saknade praktisk betydelse visades under de följande dagarna då Ryssland genomförde de ytterligare säkerhetsåtgärder man fått EU att godkänna. Ryska styrkor ockuperade staden Gori och omgivande områden och ryckte fram mot och ockuperade den georgiska hamnstaden Poti. Man kunde därefter igångsätta en systematisk förstörelse

av georgiska anläggningar och förråd, i den omfattning och i den takt den ryska militärledningen ansåg det erforderligt.

Svag reaktion

Omvärldens reaktion på det ryska storfallet och operationerna inne i Georgien var svag och splittrad. I detta avseende skiljer sig inte Georgienkriget från en lång rad stormaktsinterventioner i närtid och i det förgångna. Små stater får sällan mera substantiell stöd, och om de mot all förmodan får det är orsaken i allmänhet det rådande internationella läget och att ett ingripande ligger i en annan stats eller internationell grupperings intresse. För småstater är suveränitet och internationell rätt flexibla begrepp vars innebörd avgörs av vilket mönster bitarna i det storpolitiska kalejdoskopet råkar hamna i.

Denna observation framstår som otidsenlig, som en kvarleva från ett gammalt säkerhetssystem. Och just här ligger det huvudsakliga problemet med Georgienkriget betraktat ur ett europeiskt perspektiv. Företeelser som hörde hemma (eller antogs höra hemma) i ett passerat historiskt stadium kolliderade plötsligt med ett system baserat på ett annat slags säkerhetstänkande. EU är ingen stormakt eller maktkonstellation som bevakar geostrategiska intressesfärer, utan en säkerhetsaktör inriktad på det som ofta sammanfattas med begreppet "mjuk säkerhet".

Unionens främsta prioritering är att skapa långsiktig säkerhet genom ekonomisk integration, kol- och stålunionens gamla grundtanke, som konfirmerades genom bildandet av EU, och sedan tillämpats i de successiva

Orde oroa Sverige

Foto: Vladimir Popov/Reuters-Scanpix

Hästar passerar ett ryskt transportfartyg som urlastar pansarbandvagnar utanför Sukhumi i utbrytarrepubliken Abchazien i Georgien, den 23 augusti 2008.

utvidgningarna. EU skapar säkerhet genom samarbete och integration och de främsta fienderna är därför centrifugala krafter, inre splittring och kriser i omvärlden som direkt eller indirekt kan spåda på oenighet och desintegration. När EU hastigt ingrep för att hantera Georgienkriget var det alltså med dessa säkerhetsmål för ögonen.

Handlar om prestige

Georgien var därför inte i första hand en angripen småstat i EU:s yttre väntrum utan en internationell kris bland andra (OS i Peking igår, Georgien idag, Gaza imorgon) som handlade om EU:s prestige som internationell aktör men också om vikten att bokstavligen talat till varje pris stoppa en

konfliktutveckling som skulle kunna störa grundvalen för samarbets- och integrationsprocessen.

Men minst lika viktig var den inåtriktade krishanteringen, att förhindra att åtföljande nationella positioneringar splittrade unionens medlemsländer med förlamande effekter som skulle kunna sprida sig till andra områden. Sarkozys medlaringripande var naturligtvis en personlig och nationell prestigemarkering, men också något som skulle förebygga denna splittring. Den inre krishanteringen blev mycket riktigt en framgång; EU-länderna var djupt oeniga sinsemellan om hur man skulle reagera men undvek öppen splittring och agerade efter den vedertagna principen minsta gemensam

nämname: Man gör det alla kan vara överens om, vilket ofta inte är så mycket.

För små länder som likt Sverige lagt om sin säkerhetspolitik i enlighet med EU:s mjuka säkerhet och dess betonande av fredskapande integration, internt samarbete och yttre krishantering är dess tillämpning under Georgienkrisen en i högsta grad oroande framgång. Vad är egentligen detta för slags säkerhetssystem? Vad händer den dag det utsätts för verkligt allvarliga yttre eller inre hot? Och är det egentligen någon fördel för ett litet land att få "hjälp" av medlare från en union vars främsta prioritet är att undvika splittring i de egna leden?

Wilhelm Agrell

Professor vid Lunds universitet

Facklig kämpe belönad

Två styrelseledamöter ur Officersförbundets styrelse besökte P7 och Södra Skåningarna i mars. Besöket genomfördes i samband med att Greger Ellberg skulle få sitt stipendium för fackligt arbete som formellt utdelades i samband med förbundsmötet förra året. Officersförbundets styrelse representerades av Johnas Mård och Thomas Rydh.

Greger Ellberg är en av många mindre synliga hjältar i Officersförbundet. Han har under en lång rad av år jobbat ute på fältet, nära medlemmarna i verkligheten och i samband med förbundsmötet förra året fick hans insatser välförtjänt uppmärksamhet. Tyvärr hade Greger Ellberg inte möjlighet att närvara på förbundsmötet och därför kunde den formella överlämningen ske först i mars. Stipendiestif-

Greger Ellberg mottager sitt stipendium.

telsens motivering till Greger Ellbergs stipendium lyder som följer:

”Greger tillhör den kategori yrkesofficerare som verkligen går inför de uppgifter han åtar sig. Det kanske förklarar hans stora engagemang inom arbetsmiljö och arbetstidsområdet.

Greger har ett rättvisepatos och har en förmåga att följa avtalen bakåt till lagrum med mera. Greger har verkligen prioriterat den fackliga verksamheten och arbetsmiljöarbetet. Han har tagit sig an de uppgifter styrelsen gett honom i uppdrag att genomföra”.

Missar viktiga erfarenheter

Förbundsstyrelsen träffade även ett antal officerare med erfarenhet av IA06 och NBG och där framfördes kritik mot att varken Officersförbundet eller Forsvarsmakten tagit tillvara på de erfarenheter som finns från dessa satsningar. På förbundet uppfattas det som om hjulet måste uppfinnas på nytt varje gång vilket inte är en effektiv hantering av resurserna.

Det vore snudd på tjänstefel att teckna ett nytt arbetstidsavtal, utan att man tagit tillvara på de erfarenheter som gjorts när det gäller IA06 och NBG, menade officerarna.

Bågmodell UNO C2

It-konsult, Byggnadsingenjör, Idol, Lärare eller EI-montör

Bågmodell STINA C4

Militär, Journalist, Psykolog, Brandman, Snickare eller Sjuksköterska

Bågmodell LEIF C1

Kirurg, Advokat, Förskollärare, Pilot eller Snabbköpskassörska

Bågmodell ROBYN C2

Lokalvårdare, Programledare, Arkitekt, Projektledare eller Idrottslärare

Låt chefen göra jobbet lättare

För att kunna göra ett bra jobb måste man se bra. Vi på Synsam har kunskap om kraven på arbetsglasögon i olika arbetsmiljöer – från verkstad till kontor. Vi ger råd om belysning och tar fram arbetsglasögon som är anpassade till just din miljö. Här ser du ett urval bågar, du hittar givetvis fler att välja mellan, i våra butiker. Mer information om vad lagen säger om företagsglasögon hittar du under fliken "Om Synsam" på www.synsam.se. Prata med din arbetsgivare om vilka regler som gäller för arbetsglasögon på ditt företag. Välkommen in till oss så berättar vi mer!

 SYNSAM
www.synsam.se
FÖRETAGSSERVICE

Medlemspejling på avtalskonferens

Den 16-17 mars höll Officersförbundet avtalskonferens. Syftet var att uppdatera delegaterna på förhandlingsläget med Försvarmakten, samt att få reda på medlemmarnas åsikter på vad förbundet ska sträva efter i de pågående förhandlingarna med Försvarmakten.

– Ofta vid förhandlingar försöker Försvarmakten göra gällande att de har bättre koll på vad våra medlemmar vill, än förbundet. Men det är för att vi ska ha koll på vad våra medlemmar vill som vi håller de här konferenserna. Det känns skönt, när de argumenten kommer, att kunna förklara för försvarmakten att vi har haft tre konferenser 2008 och att vi ska ha fyra i år där vi förankrar vårt arbete, sade förbundets ordförande Lars Fresker.

– Vi har inte mer bråttom än att vi vill ha ett bra avtal. Att Seko och Försvarmakten skrivit ett avtal påverkar inte detta. Vi ser ingen stress. Om Sekos medlemmar är nöjda med sitt avtal är det ju bra för dem. Det viktiga är att våra medlemmar får ett avtal som de tycker är bra, sade Lars Fresker.

Flygförardiskussion

Lars Fresker redogjorde även för förbundets kunskapsläge avseende de spänningar som uppstått mellan flygförare på F7 och Försvarmakten. Tidigare har ett antal flygförare på F7 inte velat skriva på avtal för tjänstgöring i Afghanistan på grund av missnöjde med avtal och ersättningar. En av deltagarna frågade Lars Fresker om det fanns någon splittring mellan flygförarförbundet – som ingår i fackförbundet ledarna – och Officersförbundet:

– Nej, det gör det inte. Vi har ett mycket gott samarbete med ledarna och även Saco och

Foto: Daniel Skoglund

Avtalskonferenser är ett viktigt instrument för Officersförbundet där målet är att förankra pågående förhandlingar.

Försvarsförbundet på central nivå. Om någon sprider rykten som säger annat, hör genast av er till oss i styrelsen så ska vi reda ut det, sade Lars Fresker.

Förarbete innan konferens

Inför avtalskonferensen hade de lokala officersföreningarna (OF) uppmanats av kansliet att efterhöra sina medlemmars synpunkter kring vad som ansågs vara viktigt att få med i ett nytt avtal.

– Styrelsen i vår OF träffades i måndags [dagen innan konferensen] och pratade ihop oss, säger Martin Sachs, från OF HKV.

På konferensen fick delegater från olika föreningar i grupparbeten diskutera respektive förbands ståndpunkter.

– Jag satt i en grupp med F7 och Ing2 och det var spännande. Det är ju inte så att vi alla tycker lika. Alla har olika förutsättningar, kultur och viljor, säger Martin Sachs.

Stabsutbildningen arbetstidsreglerad

För närvarande råder en viss förvirring angående vilka kurser som är arbetstidsreglerade eller inte.

Kansliet har fått indikationer på att vissa arbetsgivarföreträdare hävdar att även stabsutbildningen är undantagen från arbetstidsreglering. Så är inte fallet. Stabsutbildningen är arbetstidsreglerad och ska planeras enligt gällande arbetstidsavtal.

Det är arbetsgivaren som planerar arbetstiden, beordrar övertid och övningsdygn. Eleverna ska rapportera sina arbetstider och yrka på de ersättningar som är en följd av genomförd arbetstid. Om arbetsgivaren inte betalar ut ersättning ska eleverna vända sig till sin officersförening eller företrädare för OFR/O FM vid sitt förband.

Från Försvarmaktens personalansvarsnämnd:

Officer uppsagd

Försvarmaktens personalansvarsnämnd har beslutat att säga upp en officer. Anledningen är att officeren inte längre kan utföra något arbete av betydelse för Försvarmakten. Det finns heller inga möjligheter att omplacera officeren.

Nationaldagen v/s annandag pingst

Sedan 2005 är Sveriges nationaldag också helgdag. Samtidigt som nationaldagen utsågs till helgdag förlorade annandag pingst sin status som helgdag. Skiftet av helgdagar fick vissa konsekvenser för dem som arbetar. Eftersom annandag pingst alltid utföll på en måndag innebar detta med automatik en extra ledig dag. Nationaldagen däremot infaller ju med

jämna mellanrum på en helg och den som arbetar har därmed "förlorat" en röd dag på skiftet av helgdagar.

Inom Försvarsmakten har man löst detta genom att dagen före nationaldagen är arbetstidsförkortad med 4 timmar och över en längre tid innebär detta att skiftet av helgdagarna inte innebär någon skillnad. Vissa år tjänar man på

att nationaldagen ersatt annandag pingst som heldag, andra år förlorar man. I år till exempel infaller nationaldagen på en lördag och den som känner sig snuvad på en helgdag får trösta sig med att om några år kommer man att få en och en halv ledig dag i stället för en.

	Nationaldagen	Annandag pingst
Arbetstidsförkortning	Måndag (8 timmar)	8 timmar
	Tisdag (8+4 timmar)	8 timmar
	Onsdag (8+4 timmar)	8 timmar
	Torsdag (8+4 timmar)	8 timmar
	Fredag (8+4 timmar)	8 timmar
	Lördag (4 timmar)	8 timmar
	Söndag (0 timmar)	8 timmar
	Totalt:	60 timmar

Fotnot: Detta är en förenklad illustration och skottårets konsekvenser har inte tagits med i beräkningarna.

Vikarie anställd på kansliet

Maria von Below är vikarierande ombudsman på Officersförbundets kansli. Vikariatet sträcker sig från sista mars till sista juni.

Under sin tjänstgöringstid kommer Maria von Belows inte att inneha sin post i Officersförbundets förbundsstyrelse. Hennes plats i Offi-

cersförbundets styrelse övertas under vikariatet av suppleant Mats Häggström.

På kurs med Officersförbundet

Officersförbundet har flera kurser för den som vill lära sig om fackliga frågor och Officersförbundets arbete. På förbundets hemsida, www.officersforbundet.se, finns en lista på vilka kurser som genomförs under 2009.

Därför driver förbundet tema Respekt

Genom att förändra och påverka de negativa attityder som finns skapar vi en bättre arbetsmiljö och kan behålla och rekrytera kompetent personal. Dessa frågor ryms inom tema respekt, som Officersförbundet driver. Läs mer om satsningen på hemsidan, www.officersforbundet.se

Se över ditt försäkringsbehov

Se över ditt försäkringsbehov och komplettera dina försäkringar enligt förbunds-försäkringsplanen. Du som är förälder uppmanas särskilt studera grupp-försäkringsplanens barnförsäkringsdel. Du kan även teckna dessa försäkringar för din maka, make, sambo eller registrerad partner (medförsäkrad).

Officersinfo

Prenumerera gratis på

NYHETSBRIV FRÅN OFFICERSFÖRBUNDET

Du vet väl att du kan prenumerera gratis på förbundets elektroniska nyhetsbrev – Officersinfo och Officersinfo special. Nyhetsbrevet bevakar allt som rör officerarnas arbetsvillkor inom Försvarmakten.

Redaktionen består av **Björn Lundell** och **Sandra Lang** som är informatörer på Officersförbundets kansli.

Officersinfo kommer ut varje torsdag och bevakar allt som rör medlemmarnas arbetsvillkor. Oavsett om det handlar om utlandsavtal, pendlingsersättningar eller försäkringsfrågor. Så fort något händer kan medlemmarna läsa om det i Officersinfo samma vecka. Den täta utgivningstakten gör att redaktionen kan täcka in det mesta som händer på avtalsområdet inom Försvarmakten, stort som smått.

Redaktionen publicerar även mer fördjupade analyser och temanummer i Officersinfo Special när större händelser äger rum.

– Vi ska vara snabba. Så fort ett avtal undertecknas eller något annat stort inträffar som medlemmarna behöver veta rapporterar vi om det i Officersinfo eller Officersinfo Special. Som exempel kan nämnas Avtalet för Utlandsstyrkan. Samma dag som avtalet

undertecknades fick våra prenumeranter en fullständig redovisning av avtalets innehåll, säger Björn Lundell.

Men Officersinfo innehåller inte bara avtalsinformation. Även information som rör förbundets verksamhet och medlemsförmåner bevakas. Många medlemmar glömmer att uppdatera sin sjukförsäkring när de får högre lön eller kontrollera sitt allmänna försäkringskydd vid utlandstjänstgöring. Officersinfo brukar påminna medlemmarna om detta samt informera om förändringar i förbundets gruppförsäkring.

– Vill man veta vad som händer inom Försvarmakten och Officersförbundet är Officersinfo en bra informationskanal, säger Sandra Lang.

Vill du ha en gratisprenumerering på Officersinfo via mail? Skriv till sandra.lang@officersforbundet.se eller gå in på www.officersforbundet.se och beställ redan i dag!

Denna underbara nya värld!

Mycket skall man höra i den nya militära begreppsfloran, men det senaste tar ändå priset i Orwellskt nyspråk (för er som inte läst "1984" av G Orwell kan jag varmt rekommendera denna). I en BerO för min enhet skall en pluton "...utöva nätägarskap över marknät radio...".

När jag inledde min militära karriär var det självklart att inte förändra inarbetade uttryck. Angavs i en order att "...nnn upprättar BatL från..." visste personalen omedelbart vad som skulle göras, oavsett om man skulle göra det med en kärrradiostation m/29 eller en radio 180. Det fanns motiv att lära sig innebörden av uttrycken då man visste att man under lång tid skulle konfronteras med dem, i sitt krigsförband och i den dagliga verksamheten vid regementet. Själva poängen var att ha ett gemensamt språk, bekant för alla i Försvarsmakten – även om man tjänstgjort på stabsbefattningar i 10-20 år.

Vilka är de människor och befattningshavare som kan komma på dessa groteska avarter av orderuttryck och termer?

Har vi blivit alldeles fartblinda i detta nya fantastiska, flexibla insatsförsvaret? Vilka är de människor och befattningshavare

som kan komma på dessa groteska avarter av orderuttryck och termer? Vilka är de knallkorkar som, till synes utan eftertanke, godkänner dessa nya vidriga uttryck? Vilka motiv har de för dessa evigt återkommande förändringar?

Dessa moderna grotesker möter en i alla verksamheter, inte bara inom ledningssystemområdet, och de kallas "förnyelse" eller "nya förmågor", och står i skarp kontrast till den stelbenthet, bakåtrövande och urmodighet de gamla uttrycken representerar.

Finns det någon klarsynt människa i beslutsposition kvar i Försvarsmakten?

Jag ser framför mig att de som gladeligen inför nya begrepp och uttryck också tillser att FM utbildas i detta nyspråk – kurser, befälsutbildningar, förlåt – kompetensutveckling heter det.

Vem är egentligen vår fiende?

Patrik Lander

Ledningsregementet/Ledningsskolan

Made in Sweden - Visas i Bryssel

LIMO - Light Mobile Target System, www.limo-mse.com

Nu åker vi till Bryssel och utställningen ITEC för att möta kunder och samarbetspartners inom simulering och träning. I bagaget har vi med avancerade produkter och system som utvecklats och tillverkats i Älmhult.

Besök vår monter för att se det senaste och vad vi kan göra för dig. ITEC-mässan är öppen 12-14 maj. Välkommen!

MSE
www.mseab.com

Box 42, 343 21 Älmhult.
Tel 0476-55950. mail@mseab.se
www.mseab.com

Foto: Lasse Sjögren – Försvarets Bildbyrå

Luftvärnet behövs. På bilden robot 77 grupperad på Fårö.

Luftvärnet behövs i framtiden

Försvarsmaktens underlag som lämnades till regeringen den 30 januari är positivt för luftvärnsfunktionen anser Officersföreningen vid Lv 6 i Halmstad. Vår syn på behovet av luftvärn liksom på funktionens utveckling stämmer väl överens med de budskap som framförs i underlaget.

Överbefälhavaren tar i underlaget ställning för att förmågebredden i Försvarsmakten även i framtiden skall bibehållas.

Det sägs vidare att Försvarsmakten skall kunna agera inom ramen för både internationella och nationella insatser. Det nationella perspektivet framhålls ytterligare något i förhållande till tidigare. Luftvärnet beskrivs i underlaget som en viktig komponent vid nationella insatser. En slutsats för oss är att verkan i bataljonsförband anses fortsatt viktig för Sverige. Båda de inledande utgångspunkterna är alltså positiva för luftvärnet. Särskilt positivt är att:

– Luftvärn pekas i underlaget ut som ett nödvändigt och uthålligt komplement till flygvapnet.

– I underlaget sägs att luftvärnet även efter år 2014 skall bibehållas på motsvarande nivå, dvs. med två insats-bataljoner. Detta är av stor betydelse för oss vid Lv 6 eftersom två bataljoner är minsta kritiska massa – med bara en bataljon i insatsorganisationen kommer personalen (och framför allt officerarna) inte att räcka till. En bataljon räcker inte för att personalförsörja luftvärnet! Dessutom kräver de nationella insatserna minst två luftvärnsbataljoner.

– Luftvärnsrobot 70 och 97 namnges speciellt som komponenter i våra bataljoner. Detta innebär att Försvarsmakten tydligt tagit ställning för att luftvärnsrobot 97 skall vara kvar. Detta är positivt för oss med hänsyn till det motsatta budskap som tidigare framförts i försvarsberedningens rapport.

– I underlaget sägs vidare att manöverbataljonerna skall kunna understödjas av

funktionerna och att detta skall ske behovssammansatt. En konsekvens för oss av det här är att luftvärnsbataljonerna helt eller med delar, skall kunna understödja manöverförbanden.

– Luftvärnets behov av att lösa uppgifter såväl inom luftförsvaret som på markarenan kvarstår alltså.

Officersföreningen anser dock att regeringen fortfarande inte kompenserar försvaret för kostnadsökningar. Det skapar fortsatt obalans mellan uppgifter och resurser.

Vi anser vidare att det nya yrkesförsvaret inte är tillräckligt analyserat.

Förhoppningsvis kommer regering i mars i år att ta hänsyn till de positiva argument som framförts om luftvärnets framtid.

Det kan inte vara rätt att lägga ned det enda kvarvarande luftvärnsregementet i Sverige.

Peter Ceimertz

Ordförande

Lars Björk Styrelseledamot

Officersföreningen vid Lv 6 (OF Lv 6)

Regionala staber ger ökad rationalitet

Dagens regements- och flottiljstruktur, en gång självständiga myndigheter, är i hög grad anpassad för utbildning av värnpliktiga och förberedelser för mobilisering. En Försvarsmakt med stående förband och anställda soldater kräver sannolikt en annan och rationellare grundorganisationsstruktur än dagens.

Grundorganisationen bör utgå från kärnverksamheten, vilket är de stående förbanden. Dessa bör vara grupperade på orter där finns bra övningsmöjligheter (inklusive skarp ammunition) samtidigt också där rekrytering underlättas. Orten skall dessutom medge träning och övning av kontrakterade förband.

Dessutom behövs stöd till de stående förbanden, logistik för försörjning mm, skolor och centra för utbildning av officerare och kompetensförsörjning bl a för utvecklingsverksamhet. De stående insatsstaberna i riket

som Force Head Quarter och brigadstaberna skall förutom insatser och insatsplanering givetvis också utnyttjas när det gäller övningar, taktikutveckling mm.

I Skövde har sedan flera försvarsbeslut tillbaka utarbetats en modell för rationell garnisonssamordning med ett omfattande stöd från P4 till grannförbanden TrängR och MSS (i vissa fall även K3 i Karlsborg). P4 svarar för övnings- och skjutfält, försvarshälsa, värnpliktshantering, fastighetsplanering, ledning av hemvärnsutbildning mm i hela garnisonen. Sedan länge finns i Skövde, Kvarn och Karlsborg en gemensam teknisk enhet. Detta skall förföras i hela armén enligt beslut av HKV.

Kvarn ett bra exempel

Denna samordning har inneburit stora besparingar. Som exempel kan nämnas informationsfunktionen som nu löses för de tre förbanden av endast fem personer. MSS i likhet med TrängR kan med denna modell

ha en mycket liten lednings- och stabsfunktion, men en omfattande verksamhet.

Särskilt tydligt framgår fördelarna i Kvarn, Östergötlands län. Där sker en omfattande utvecklingsverksamhet, en stor volym officersutbildning och värnpliktsutbildning vid sidan av ett högt nyttjande av skjutfältet. Stödet samordnas på plats av en officer med delegerade befogenheter av garnisonschefen och som i sin tur stöds av två till tre medarbetare. Allt övrigt stöd liksom ledning av verksamheten sker från respektive förbandschef i Skövde och Linköping/Malmen. I Kvarn sker alltså oerhört mycket verksamhet med minimal overheadorganisation.

Denna modell borde kunna appliceras på fler platser i grundorganisationen. Genom att utgå från de stående förbanden (även hemvärnsförbanden) och de förutsättningar och det stöd som dessa kräver på platsen har en miniminivå definierats. Allt utöver detta kan då ifrågasättas. Ledning och stöd kan ske från en annan geografisk plats enligt den modell som finns i drift idag t ex i Kvarn.

Ett färre antal regementsstaberna kan då styra och stödja verksamheten på ett antal platser som var för sig innehåller ett stående förband eller skola/centra och det omedelbara stöd som behövs på platsen. Våra stående insatsstaberna kan lösa vissa uppgifter som idag löses av regementsstaberna.

Färre regementsstaberna och ett samlat garnisonsstöd ger ett minskat personalbehov. Samtidigt bör överkapacitet i byggnader mm på olika orter avvecklas. Förhoppningsvis kan då verksamheten om än i mindre omfattning vara kvar på orter som annars skulle riskera att läggas ned helt även om övningsförutsättningarna är briljanta.

Bra förvaltning ett måste

Det finns nackdelar med förslaget. Ledarskap kräver närvaro och chefens dagliga närvaro minskar i relation till det fysiska avståndet. Gemensamma personalorienteringar blir en utmaning. Traditioner måste tillvaratas och förvaltas på ett bra sätt.

Det som i Skövde och Kvarn snart praktiserats i 10 år borde nu prövas på fler platser i den kommande grundorganisationen. Det finns liknande strukturer att hämta erfarenheter från ur dagens grundorganisation t ex 4.sjöstridsflj i Skredsvik och I 19 i Arvidsjaur. Detta kan utgöra ännu en reform som skapar mer resurser åt de män och kvinnor som bemannar våra insatser såväl internationellt som nationellt.

Öv Ronald Månsson
Förbandschef P4

Alla vinner på att det går snabbt att komma tillbaka.

Vi erbjuder försäkringslösningar som innehåller snabbare sjukvård, omedelbar rådgivning och ett nätverk av hundratals specialist- och rehabiliterare.

Låter det intressant? Kontakta Monica Hornegård på Officersförbundets medlemservice på 08-440 83 53. Mer information och blankett för att teckna sjukvårdsförsäkring finns även på www.officersforbundet.se

Länsförsäkringar
Stockholm

Foto | Lasse Sjögren/Försvarets Bildbyrå

Högkvarteret genomför smygnedläggningar, anser insändarskribenterna.

Högkvarteret struntar i regeringens direktiv

Hur kommer det sig att någon/några tjänstemän på Högkvarteret på ett flagrant sätt kan strunta i regeringens utfästelser att inget fredsförband skall läggas ned/flyttas före riksdagsvalet 2010?

Förslaget är att flytta stora delar av F21 Luleå och F17 Ronneby till Östergötland. Alla erfarenheter hittills säger att det blir alltid mycket dyrt och ett väldigt kompetenstapp när verksamheter flyttas.

Nu är det hög tid för våra politiker att se till att Högkvarteret följer de direktiv regeringen ger.

Vår uppfattning är att politikernas vilja är att bygga försvaret inifrån och ut, vilket innebär att befintliga förband skall utvecklas till dugliga plattformar att producera in-

satsförband regionalt. Där skall soldaterna rekryteras, utbildas inom de olika funktionsområdena och anställas.

Detta bygger förband som är kapabla att strida över hela vårt territorium från Skånes kust till ett bistert vinterklimat i Norrbotten i enlighet med en svensk modell där folkförankring är en viktig del.

Vi anser att regeringen bör ge direktiv till Försvarmakten att se över gränserna mellan försvarsgrenarna, visa att man menar allvar med tesen ”en försvarsmakt” och skapa regionala lösningar som ex Garnison Nord (F21, I19, A9).

På motsvarande sätt byggs/skapas regionala lösningar i syd och mellan Sverige.

Vi anser att Försvarmakten håller på att:

1. obstruera mot partiledaröverenskommelsen att inte lägga ner några förband
2. sabotera regeringens ambitioner med ett användbart, tillgängligt och flexibelt försvar
3. försvåra möjligheterna att genomföra stora flygövningar genom att stympa insatsflottiljerna i Luleå och Ronneby.

Pentti Sirkka SACO försvar Luleå

Karina Jönsson Försvarsförbundet Luleå

Leif Edström Officersförbundet Luleå

Ronny Karlsson Officersförbundet Luleå

Roland Sandberg Officersförbundet Luleå

Jan Simonsson Officersförbundet Luleå

Soldaten i fokus?

Samma materiel som 1977 och 1958!

I min befattning som Handledare yngre befäl, följde jag 2 komp P4 i deras fältvanevecka. Det är fantastiskt roligt att se duktiga seriösa trupputbildare. Med deras kunskap och gott soldatmateriel klarar soldaten 3 dygn i skärmskydd med -3 -10grader. Men materielen! Soldaten sover med fötterna i ryggsäcken då sovsäck ej ingår i utrustningen. Kokkärl där brännaren placeras löst på marken, det tar en evighet att koka vatten.

Min far gjorde värnplikten 1958 och jag 1977 materielen är den samma. Förutom att dagens soldater inte har fältuniform m58 och därmed fryser ännu värre.

På en förfrågan till Försörjningsenheten om den totala tillgången på enmanskök jägare (trangiakök civilt) i Sverige vägrar man lämna ut uppgiften. Men de säljs i alla fall på olika överskottsbolag så någon har tydligen gallrat ut dem till försäljning, men

Inspektion av ätverktyg vid I1 år 1927 före manöver.

våra soldater får inga. Tankarna går osökt till filmen 9 komp. Det är lätt i försvarsdebatten att glömma soldaten längst ut i kedjan. Men det är han som skall göra jobbet och är hans stridsvärde dåligt efter en natt med

usel sömn, pga dålig materiel är det hans liv och hälsa som står på spel.

Kapten Märten Gustafsson

*Handledare Yngre Befäl
Skaraborgs regemente*

PRECISION
PEOPLE
TECHNOLOGY

Projekt- & utbildningsledare

tillika biträdande Utbildningschef

Sista ansökningsdatum är 15 april.

Läs mer om tjänsten på: www.folkebernadotteacademy.se

Folke Bernadotteakademien är en statlig myndighet med den övergripande uppgiften att stärka och utveckla den svenska och internationella förmågan inom området internationell konflikt och krishantering. Våra kontor ligger på Sandö och i Stockholm.

FOLKE
BERNADOTTE
AKADEMIN

Försvarsmaktens Telenät- och Markteleförband (FMTM) ansvarar för Försvarsmaktens teletekniska infrastruktur. FMTM genomför systemdrift/ driftledning av Försvarsmaktens gemensamma telekommunikationsstruktur samt systemdrift/ driftledning av fasta insatsledningssystem för militärstrategiska/ operativa funktioner och för sjö- och luftstridskrafter. Förbandet har ca 90 yrkesofficerare och 210 civilanställda och är ett Försvarsmaktsgemensamt förband med verksamhet på flera orter.

Försvarsmaktens Telenät- och Markteleförband (FMTM) söker

Sektionschef Sambandscentralen (SbC) (Nivå: YOFF 5 alt 4); Stockholm

Arbetsuppgifter och kvalifikationer:

- Du ska leda och utveckla verksamheten vid Sambandscentralen (SbC) på HKV
- Personalansvar och ansvar för budget samt uppföljning av verksamheten och ekonomin
- Officer 5 alt 4, gärna inom Sb området
- God svenska och engelska i tal och skrift
- Erfarenhet av personalfrågor, arbetsledning och personalhantering
- God kommunikativ förmåga
- Serviceinriktad och ansvarstagande
- Allmän datorvana
- Körkort *B***
- Kunskap om FMTM verksamhet är meriterande
- Arbete inom Sb området liksom signalskyddschefsutbildning respektive signalskyddsläroutbildning är meriterande.

För anställning vid Försvarsmakten krävs svenskt medborgarskap. Med anställning följer skyldighet att krigsplaceras, delta i utbildning och övningar. Säkerhetsprövning med registerkontroll genomförs före anställning. Vill du veta mer om befattningen är du välkommen att kontakta Enhetschef Staffan Sterner 08-7888641. Facklig företrädare OFR/O, Joakim Bodin, 019- 395212.

Debatten om värdegrunden:

Tar facket sitt ansvar?

Med anledning av de brister som framkommit vid upphandling och uppföljning av projektet "Försvarsmaktens Värdegrund" så kan man ställa sig frågan vilket ansvar de i avtalet med Bikupan AB deltagande fackförbunden har?

Att lämna över huvudansvaret för projektet till FM utan tillräcklig kontroll och uppföljning är inte acceptabelt, att inte reagera när kostnaderna skenar iväg på ett närmast okontrollerat sätt visar på en bristande ekonomisk styrning och kontroll. Att tillåta en stor del av kostnaden som "rörlig" ger ju utrymme för kostnadsbelastningar som är

svåra att förhindra och avbryta i tid.

Officersförbundet har vid den dialog jag haft med dem skjutit ifrån sig ansvarsfrågan till FM och dess upphandlingsenhet, är det att ta sitt eget ansvar som delaktiga och medverkande i projektet?

Björn Stolphammar Ing 2

Replik:

Ordföranden svarar

Det är två olika frågor som insändaren pekar på; dels det totala ansvaret för genomförandet av projektet "Värderingar som styrmedel" samt själva upphandlingen.

När det gäller den första delen av frågeställningen var samtliga parter representerade i en styrgrupp. Allt för att säkerställa en bra styrning av arbetet samt en uppföljning av bland annat kostnaderna. Utifrån en ambition att ha så god kontroll som möjligt och att kunna påverka hur projektet genomfördes önskade vi att de fasta kostnaderna skulle vara så låga som möjligt. I stället skulle vi styra kostnaderna genom beställningar och därmed också vad varje beställning skulle omfatta och kostnaderna för dessa.

Vi anser att vi haft en god insyn i beställningsprocessen, kontroll över hur beställningarna ska genomföras, vilka kostnader som respektive beställning orsakat samt dessutom haft en inbyggd spärr om vem som får besluta om vad. Vi har inte funnit att någon har gått utanför de ramar som vi varit med att besluta om. Om vald modell är den bästa eller om det varit bättre med ett högre fast pris är svårt att bedöma eftersom vi inte vet vad det fasta priset skulle ha blivit istället. Fördelen med ett lägre fast pris var att vi kunde gasa och bromsa i projektet genom att lägga beställningar eller avstå från beställningar beroende på

hur projektet utvecklades. Med ett högt fast pris med förutbestämda volymer hade kostnaden funnits där oavsett våra behov av material.

Sammantaget ansåg vi att vårt ansvar var att driva projektet till en så låg kostnad som möjligt i relation till vad vi ville ha ut och valde därmed den modell som vi trodde skulle ge oss störst möjlighet att påverka kostnadsutvecklingen.

Upphandling

När det gäller själva upphandlingen så presenterades en trovärdig argumentation från Försvarsmakten att upphandling inte behövde följa lagen om offentlig upphandling. Vi uppfattade också att Försvarsmakten beredde frågan tillsammans med sin upphandlingsenhet. Officersförbundet har varken kompetens eller tid att överpröva den beredningen. Vårt intresse i frågan var primärt att välja leverantör, inte hur Försvarsmakten tog fram alternativ. I och med att Försvarsmakten var inne på att anlita Bikupan behövde vi inte ta någon strid i den frågan. Skälet för detta var det goda renommé som Bikupan fått från liknande uppdrag vid andra statliga myndigheter. Naturligtvis är det alltid en risk att bara vända sig till en leverantör, men eftersom referenterna var så tydliga och det inte fanns någon egentlig konkurrent på marknaden 2004 som både kunde mäta och föreslå

åtgärder för att förändra värdegrunden så bedömdes den risken som liten. Uppdraget var också både ekonomiskt och tidsmässigt begränsat vid den tiden, 2004.

Efter det goda resultat det inledande samarbetet fick var det naturligt för oss att förorda fortsatt samarbete med Bikupan för åren 2006-2008. Även denna gång ansåg vi att Försvarsmaktens argumentation om att LOU inte behövde följas var trovärdig. Vi kunde alltså basera valet av leverantör på erfarenhet och ansåg oss inte heller denna gång behöva ha fler alternativ att välja på. Det vägdes också in att byte av leverantör i sig skulle innebära att genomfört arbete inte kunde tas tillvara lika bra som om Bikupan fortsatte sitt arbete.

Facket har tagit sitt ansvar

Sammantaget har vi tagit det ansvar som vi ansett oss ha. Nämligen att resultat har redovisats och utfört arbete har genomförts inom de ramar som vi har beställt. Vi anser att vi tagit det ansvar som krävs av oss. Vi har gjort medvetna begränsningar av vad som är vårt ansvar. Vi har tagit medvetna risker. Vi har valt en modell för avtal. Dessa val har gjort att vi uppnått önskat stöd för värdegrundsarbetet.

Lars Fresker

Förbundsordförande

Med denna insändare och replik drar vi streck i denna debatt /Redaktionen

Försvarsmakten

söker en enhetschef

till HR Specialistenhet i HR Centrum med placering i Stockholm

HR Centrum är Försvarsmaktens nya centrum för HR frågor. Centret kommer att ge service till alla chefer och medarbetare vid förband, skolor och centra genom HR Webb sida, HR Direkt och HR specialister.

HR Centrum är under uppbyggnad varför arbets sätt och ledningsstrukturer till vissa delar är fastställda 1/1-09 men inom vissa områden kommer att växa fram under uppbyggnaden. HR Centrum levererar de första HR tjänsterna i januari 2009.

HR Centrum arbetar på uppdrag av såväl personalstaben som linjeorganisationen och består av tre enheter och fyra avdelningar.

Enheterna är Administration, HR Direkt och HR Specialistenhet. Avdelningarna är Attrahera-rekrytera-avveckla, Bemanning, Arbetsgivarstöd samt Arbetsmiljö och Likabehandling.

ENHETSCHEFENS ROLL

Som enhetschef har du ansvaret för att samordna, leda och styra enhetens arbete. Du sitter i HR Centrum ledningsgrupp och är direkt underställd Chefen HR Centrum. Du har såväl ekonomi som resultatansvar för enheten.

Chefen för HR Specialistenhet har ett övergripande ansvar för enhetens fyra avdelningar. Varje avdelning leds av en avdelningschef. Totalt har enheten drygt 100 medarbetare.

Under 2009 kommer du i att tillsammans med Chefen HR Centrum ansvara för att etablera och utveckla HR Specialistenhet. Som chef för en ny enhet kommer du också att ha ansvaret för att fortsatt bemanna och kompetensutveckla personalen till de nya uppgifter som enheten ansvarar för.

Alla medarbetare inom HR har ett ansvar i att ständigt vidareutveckla en effektiv HR verksamhet som arbetar förebyggande och stödjer Försvarsmaktens kärnverksamhet.

PERSONLIGA EGENSKAPER

Du måste vara en person som trivs med att arbeta med förändringar och har förmåga att se nya möjligheter och våga pröva nytt. Du skall ha lätt för att kommunicera och få människor med dig. Det krävs att du har hög integritet och är lyhörd. Det är viktigt att du

är en god ambassadör för FM nya HR modell vilket innebär att du står upp för och driver arbetet i utpekad riktning. Vi ställer också krav på goda ledaregenskaper.

KVALIFIKATIONER

Du skall ha genomgått någon form av chefsprogram såsom Försvarshögskolans chefsprogram eller inneha akademisk utbildning och chefsutbildning på motsvarande nivå. Du skall du även ha en god kunskap och förståelse för insatsverksamhetens krav.

Du skall ha erfarenhet från arbete i central stab samt av eget verksamhets- eller personalansvar. Tidigare chefserfarenhet är meriterande.

Du skall ha goda IT-kunskaper och goda kunskaper i engelska.

Erfarenhet från större förändringsarbete innebärande att etablera ny verksamhet eller nya arbets sätt är meriterande.

ÖVRIGT

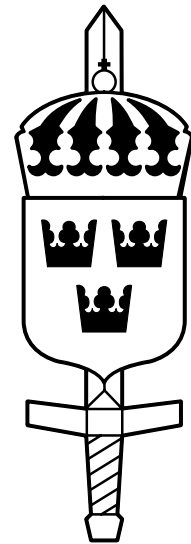
Tillträde: snarast

Upplysningar om befattningen lämnas av Chef HR Centrum Lena Sköld, tfn nr 0766-32 38 84 lena.skold@mil.se.

Fackliga företrädare i HKV är för
-SACO Fredrik Östman, tfn 08-788 86 90
-SEKO Jessica Alfvén, tfn 08-788 7707
-TCO/Försvarsförbundet Tommy Johansson, tfn 08-788 8407
-OFR O/FM Michael Groneberg, tfn 08-788 7916.

Välkommen med din skriftliga ansökan, märkt enligt ovan, **senast 2009-04-09** till nedanstående adress:

Försvarsmakten
Högkvarteret
HKV AVD Pers
107 85 Stockholm
eller via e-post till:
exp-hkv@mil.se

Försvarsmaktens HR Centrum, svarar för stöd inom HR området till Förband, skolor staber och centrum

HR Centrum består av Stab, HR Direkt, Specialistenhet samt Administrativenhet

HR Centrum är under uppbyggnad och kommer att bestå av c:a 160 medarbetare.

Läs mer om Försvarsmakten på www.mil.se

ANNONSERA I

Officerstidningen

Medlemstidning för Officersförbundet

ANNONSORGAN INOM FÖRSVARSEKTORN!

*Direktkanalen till beslutsfattare och
inköpare inom bl a;
FMV, FRA, FOI, FortV, MUST,
Pliktverket och Högkvarteret.*

25 000
läser ditt budskap

Annonsavdelningen

Tel: 08-742 10 08 • Fax: 08-742 10 09 • Mail: info@irmermedia.com